

1. Eesti keele ainekava

Põhikooli esimeses kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi kolmes õppevaldkonnas: suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine), lugemine ja kirjutamine. Suuline keelekasutus hõlmab eneseväljendust argiolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edasiandmist. Lugemise õpetamisel kujundatakse oskust töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel. Kirjutamise õpetusega kujundatakse õigekirjaoskus õpitud keelendite piires ja suutlikkus end eesmärgipäraselt kirjalikult väljendada.

Hinnatakse õpitulemuste saavutatust, mis on kooskõlas õppesisu ja -tegevustega ning vastavuses ainealaste teadmiste, oskuste ja hoiakutega. I kooliastmes hinnatakse õpilase 1) suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist, 2) lugemist, s.o lugemistehnikat, kirjandus- ja muude tekstide tutvustamist, analüüsi ja mõistmist, 3) kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja tekstiloomet. Hindamiskriteeriumid puudutavad tekstide sisu ja ülesehitust, konteksti sobivat lausestust ja sõnastust, õigekirja ja vormistust. Lugemiskontrolliks eelistatakse arutlusele suunavaid analüüsi- ja tõlgendusküsimusi, mõttevahetust teksti väärtuste ja sõnumi üle.

Pädevusteni jõutakse eri allikatest teavet hankides ja seda kriitiliselt hinnates, eri liiki tekste lugedes, nende üle arutledes ja väideldes, erilaadseid tekste funktsionaalselt koostades ja kirjutades. Saavutatud pädevused kajastuvad tekstiloomes, esitlustes, arutlustes. Pädevuste kujundamisel kasutatakse erinevaid koostöövorme, õppemeetodeid ja -keskkondi, sh digivahendeid ja -võtteid, veebi- ja e-õppekeskkondi, analüüsitakse ja lahendatakse elulisi probleemolukordi ja väärtuskonflikte, arvestatakse õpilaste isikupära ja andelaadi. Üld- ja läbivate teemade pädevuste kujundamine ja õppeainete lõimimine toimub kooli õppekava üldosa punktide 4 alapunkt 2 ning 2.7 ja 2.8 põhimõtteid ja viise rakendades ning kavandatakse vastavalt üldosa punktile 9.7 õpetaja töökavas.

Hindamisel lähtutakse kooli õppekava üldosa hindamise korraldusest, erisused hindamisel täpsustab klassiõpetaja hindamise rakendusjuhises.

2.-3. klassis on eesti keelde lõimitud informaatika teemaelemendid ning **uurimusliku õppe** vormidena probleem- ja avastusõpe. Õpetajad kavandavad õppeaasta jooksul 35 ainetunni mahus uurimuslikku õpet digioskuste õpetamiseks ning eesti keele või informaatika teemadest lähtuvate lühema- või pikemaajaliste praktiliste tööde läbiviimiseks. Uurimuslikku õpet eraldi õppeainena kokkuvõtvalt ei hinnata. Kujundav ja kokkuvõtlik hindamine on integreeritud õppeainete õpitulemuste hindamisega. 2.-3. klassi eesti keele õpetuse kavandatakse ühe ainetunni mahus nädalas 10-minutilise **liikumispause ja vaikuseminuteid**, arvestades liikumisõpetuse valdkonna „Vaimne ja kehaline tasakaal“ ja ka teiste valdkondade õpitulemusi.

1.1. Eesti keel 1. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu ja põhimõisted, lõiming
Suuline keelekasutus Õpilane: 1) eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi; 2) toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi; 3) kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuuldu lause, jutu sisu; 4) teab, et sõnadel on lähedase või	<u>Kuulamine</u> Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel. Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine. <u>Kõnelemine</u> Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine

<p>vastandtäheendusega sõna ja nimetab neist mõningaid;</p> <ol style="list-style-type: none"> 5) väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab; 6) jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust; 7) koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu; 8) esitab luuletust peast. 	<p>olukorrale. Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõna tähenduse selgitamine ja täpsustamine. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. Erinevatel teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühekahe tunnuse alusel rühmitamine. Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal. Klassiga ühiselt kogetud sündmuste vahendamine jutustades. Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.</p> <p>Lõiming Kunst ja tööõpetus- dramatiseeringute ja rollimängude tarbeks maski meisterdamine. Matemaatika- häälikute ja sõnade loendamine, võrdlemine. Loodusõpetus- aastaegade seotud sõnavara; kirjeldamis- ja suhtlemisoskus. Aastaegade seotud lugude lugemine/jutustamine.</p>
<p>Lugemine Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb häälik-tähest vastavust, loeb õpitud teksti ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt; 2) mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; 3) vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud; 4) mõtleb jutule alguse või lõpu; 5) on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid. 	<p>Lugemine Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid). Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine. Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas. Luuletuste ilmekas lugemine. Riimuvate sõnade leidmine. Tekstiliikide eristamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus. Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna. Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.</p> <p>Lõiming Kunst ja tööõpetus- loetud juttude/ luuletuste/ raamatute põhjal temaatilised pildid. Suuline arutelu illustraatorite tutvustamiseks. Muinasjututegelaste meisterdamine.</p>

<p>Kirjutamine</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse; 2) kirjutab tahvlilt ära; 3) täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, lisab tööle kuupäeva; 4) eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset; 5) kirjutab omasõnade algusesse <i>k, p, t</i>; 6) kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid; 7) teab, et lause lõpeb punktiga; 8) teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte; kirjutab õigesti oma nime. 	<p>Kirjatehnika</p> <p>Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine. Tähtede seostamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.</p> <p>Kirjalik tekstiloom</p> <p>Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga. Jutu kirjutamine pilditaiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine.</p> <p>Õigekeelsus</p> <p>Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (<i>k, p, t</i>) omasõnade alguses. <i>I</i> ja <i>j</i> ning <i>h</i> sõna alguses seoses tähtede õppimisega. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes. Liitsõna vaatlus ja moodustamine. Sõnade lõpu õigekiri, <i>-d</i> ja <i>-vad</i> (mitmus) ning <i>-b</i> (tegusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine. Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus). Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).</p> <p>Lõiming</p> <p>Kunst ja tööõpetus- kirja eelharjutused.</p>
--	--

1.2.Eesti keel 2. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu ja põhimõisted, lõiming
<p>Suuline keelekasutus</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi; 2) kuulab õpetaja ja kaaslase eakohast teksti; 3) koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja mõistekaardi õpetaja abil; 4) kasutab kõnes terviklauseid; 5) teab ja leiab vastandtähendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu; 	<p>Kuulamine</p> <p>Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk suluta kaashäälikul. Õpetaja ja kaaslase suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel. Kaaslase ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).</p> <p>Kõnelemine</p> <p>Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus: muinasjuttude esitamine, igapäevaolukordade lavastamine. Kõnelemine eri olukordades</p>

<p>6) väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi; vestleb oma kogemustest ja loetust;</p> <p>7) annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu;</p> <p>8) koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu;</p> <p>9) vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel;</p> <p>10) esitab luuletust peast.</p>	<p>(telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud. Nii enese kui ka teiste soorituste tunnustav kommenteerimine. Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine. Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil. Kuuldud jutu ümberjutustamine. Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.</p> <p>Lõiming Matemaatika- lihtsamate matemaatiliste probleemide lahendamine. Kunst ja tööõpetus- suulise juhise järgi mustrite loomine.</p>
<p>Lugemine Õpilane:</p> <p>1) loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;</p> <p>2) mõistab häälega või endamisi lugesdes loetu sisu;</p> <p>3) vastab teemakohastele küsimustele;</p> <p>4) leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;</p> <p>5) tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;</p> <p>6) kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;</p> <p>7) on lugenud jõukohaseid lasteraamatuid, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu.</p>	<p><u>Lugemine</u> Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni ja tempo kasutamine. Üksikute tingmärkide, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses. Tekstist õpitavate keelendite otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja kaaslaseid arvestades. Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Luuletuse mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. Tekstiliikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna. Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend. Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamise. Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust.</p> <p>Lõiming: Loodusõpetus- leitakse loodusega seotud andmeid ja fakte internetist. Matemaatika- numbrilugude lugemine.</p>
<p>Kirjutamine Õpilane:</p>	<p><u>Kirjatehnika</u></p>

<ol style="list-style-type: none"> 1) kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid; 2) kirjutab tahvlilt või õpikust ära; 3) täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga; 4) koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate; 5) kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil; 6) eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit; 7) kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse; 8) märgib kirjas õigesti täishäälikuid; 9) teab peast võõrtähtedega tähestikku; 10) alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga; 11) kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes; 12) kirjutab õigesti sõnade lõppu 13) -d (mida teed?), -te (mida teete?), 14) -sse (kellesse? millesse?), 15) -ga (kellega? millega?), -ta (kellela? milleta?); 16) kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausestena). 	<p>Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel. Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.</p> <p><u>Kirjalik tekstiloom</u> Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel. Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.</p> <p><u>Õigekeelsus</u> Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri; <i>k, p, t s-i</i> ja <i>h</i> kõrval; <i>i</i> ja <i>j</i> silbi alguses, <i>h</i> sõna alguses. Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted.</p> <p>Lõiming Matemaatika- etteantud arvude ja piltidega jutukese koostamine. Loodusõpetus- õuesõppe käigus kogutud materjalide põhjal kirjutatakse kirjeldusi. Inimeseõpetus- päevikuvormis vaatluste ja seoste kirjutamine. Kunst ja tööõpetus-jutukeste illustreerimine ja tähe märkide kujundamine.</p>
--	---

1.3.Eesti keel 3. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu ja lõiming
<p>Suuline keelekasutus Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; 2) väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid; 	<p><u>Kuulamine</u> Hääliku pikkuste eristamine. Fakti ja fantaasia eristamine. Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine. Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.</p> <p><u>Kõnelemine</u></p>

<ol style="list-style-type: none"> 3) vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi; 4) avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta; 5) annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi; 6) jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskaemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu; 7) leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu; 8) esitab luuletust peast. 	<p>Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.</p> <p>Sõnavara arendamine: sõnatäheenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine. Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine. Jutustamine etteantud teema põhjal. Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeolude väljendamiseks. Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine.</p> <p>Lõiming: Jooksvalt kõikides õppeainetes, kus on vaja kuulata, rääkida ja suhelda.</p>
<p>Lugemine Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; 2) loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; 3) töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel; 4) vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta; 5) eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu; 6) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja; 7) on lugenud läbi vähemalt neli eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust; 8) teab nimetada mõnda lastekirjanikku. 	<p><u>Lugemine</u> Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus). Ladus ja automatiseerunud lugemine (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine). Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine. Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi. Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine. Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loole alguse ja</p>

	<p>lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine. Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt. Lastekirjanike tutvustamine. Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri. Kirjandus: folkloorne lastelaul, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, mõistatus, vanasõna.</p> <p>Lõiming: Jooksvalt kõikides õppeainetes, kus on vaja lugeda ja mõista tekste ning tööjuhendeid.</p>
<p>Kirjutamine Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga; 2) kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile või arvutis, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt; 3) valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu; 4) märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid; 5) teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikulises järjestuses; 6) kirjutab suure algustähega lause alguse, inimeste- ja loomade nimed ning õpitud kohanimed; 7) piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi; 	<p>Õppesisu: <u>Kirjutamine. Kirjatehnika.</u> Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.</p> <p><u>Tekstiloom</u> Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks. Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek. Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel. Loovtöö kirjutamine (vaba jutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Sündmusest ja loomast kirjutamine. Kirja kirjutamine. Oma kirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.</p> <p><u>Õigekeelsus</u> Tähestikuline järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. <i>K, p, t s-i</i> ja <i>h</i> kõrval. <i>I</i> ja <i>j</i> õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). <i>H</i> sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses. Suur algustäht lause</p>

<p>8) kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna);</p> <p>9) koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.</p>	<p>alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamine. Liitsõna. Sõnaliigid: nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasäütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus). Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Koma kasutamine loetelus; et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine. Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna.</p> <p>Lõiming: Jooksvalt kõikides õppeainetes, kus on vaja kirjutada.</p>
--	--

1.4. Liikumisõpetus 2.-3. klassi eesti keele ainetunnis õpitulemused ja õppesisu

Vaimset ja kehalist tasakaalu soodustavad liikumisminutid ja vaikuseminutid on lõimitud eesti keele tundi. Taotluseks on õppija vaimse aktiivsuse (mõtleb kaasa, küsib küsimusi, avaldab arvamust, püüab leida ise lahendusi jne) ja kaasatuse toetamine, et õpilastel tekiks sügavam tunnetus lõdvestuse ja taastumise võimalustest ning keha ja vaimu seosest. Lisaks on eesmärgiks, et õpilane õpiks märkama endas toimuvaid emotsioone ja saaks oskused nendega toimetulemiseks.

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) tunneb rõõmu liikumisest ja on saanud sellest positiivse kogemuse</p> <p>2) arendab erinevaid liikumisoskusi klassiruumis või koridoris, harjutustes, liikumismängudes ja tantsus; rütmis ja muusika saatel, koostöös paarilise- ja rühmaga</p> <p>3) korrigeerib kehahoidu õpetaja suunamisel</p> <p>4) väärtustab liikumist kui positiivset kogemust</p> <p>5) hoiab tasakaalu asendites</p> <p>6) arvestab liikumistegevustes kaaslastega;</p> <p>7) sooritab vaimset ja kehalist tasakaalu soodustavaid tegevusi õpetaja juhendamisel;</p> <p>8) sooritab õpetaja juhendamisel emotsioonide märkamist ja toime tulemist soodustavaid tegevusi</p>	<p>Liikumistegevused õpetaja juhendamisel ja valikul.</p> <p>Liikuma Kutsuv Kool liikumispausid.</p> <p>VEPA „memme vigurid“ meetodika.</p> <p>Zuga liikumispauside helijuhendid.</p> <p>Lühikesed mängud.</p> <p>MTÜ Vaikuseminutid harjutused.</p> <p>Keskendumis- ja lõõgastumisharjutused.</p> <p>Lõiming</p> <p>Inimese-ja ühiskonnaõpetus tervisliku eluviisi teadmised, oskused ja hoiakud, emotsioonidega toimetulek, mina ja endasse suhtumine, probleemidega toimetulek</p>

9) mõistab, et ta saab ise enda vaimset ja kehalist tasakaalu mõjutada	
--	--

1.5. Eesti keele ainetundi lõimitud uurimuslik õpe

Uurimusliku õpikäsituse kaudu seotakse eesti keele õppesse informaatika õppeteemade elemendid. Olulisel kohal I kooliastme eesti keele tunnis on tekstitöötamise põhioskuste saavutamine, mis annavad õpilasele rohkem võimalusi järgmises kooliastmes uurimuslikuks õppeks. Õpilased omandavad õppe käigus töö planeerimise ning struktuurse kirjutamise oskusi. Uuriv õppimine toimub nii individuaalselt kui paaris- või rühmatöona, teemavalikud teeb õpetaja.

1.5.1. 2.klassi eesti keele uurimusliku õppe õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) uurib ja leiab suunavate küsimuste abil teavet kooli kodulehel ning kirjutab vastused paberikandjal töölehele;</p> <p>2) leiab kooli kodulehel 'Kirjalike tööde juhendi' ning tutvub tiitellehe koostamise ja vormindamise nõuetega ning koostab ja vormindab tiitellehte;</p> <p>3) kopeerib, salvestab, kustutab ja taastab faile; jagab õpetajale tiitellehe faili kooli infosüsteemis Stuudium Tera keskkonnas, kirjutab kommentaari vastavalt kokkulepitud reeglitele;</p> <p>4) loeb kooli kodulehe uudiseid-teateid ning koostab omal valikul ühele teatele reklaami, lisab reklaamile pildi, salvestab ja esitleb esitlusvahendi abil reklaami kaaslastele koos suulise valiku põhjendusega. Jagab reklaami Teras kaaslastega.</p> <p>5) kirjeldab ja väldib digiseadmete kasutamisega seotud riske tervisele;</p> <p>6) mõistab võrdlemise teel tasulise ja tasuta teenuse erinevusi (nt arvutimängudes, äppides);</p> <p>7) kirjutab arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ning leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu arvuti Teras sünonüümide ja antonüümide funktsiooni kasutades.</p>	<p>Kooli kodulehel infootsing etteantud uurimisküsimuste põhjal. Tulemuste kirjutamine paberikandjal töölehel. Tulemuste võrdlemine.</p> <p>Tekstitöötlus. Teksti sisestamine, vormindamine ja kopeerimine. Tiitellehe koostamine ja vormindamine.</p> <p>Failide haldamine. Faili salvestamine, kopeerimine, kustutamine, jagamine Teras. Avalik ja viisakas suhtlemine.</p> <p>Kooli kodulehelt teadete lugemine ja reklaami koostamine juhiste järgi. Pildi lisamine tekstile. Reklaami esitlemine ja jagamine.</p> <p>Internet. Digitehnoloogia turvaline kasutamine. Turvariskid ja nende ennetamine nutiseadme kasutamisel, privaatsus. Eetiline käitumine piltide ja videote loomisel, jagamisel, avaldamisel Digiõpik I kooliaste ülesannete lahendamise:</p> <p>(https://web.htk.tlu.ee/informaatika/opik1/chapter/digiseadmed-ja-tervis/)</p> <p>Tekstitöötlus. Tiitelleht ja loovkirjutis eesti keele teemal (õpetaja valik). Sünonüümid ja antonüümid -Teras kasutamine.</p> <p>Loovkirjutiste koostamine tahvelarvutil ja/või arvutil.</p>

1.5.2. 3.klassi eesti keele uurimusliku õppe õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
--------------	----------

<p>1) kasutab kooli infosüsteemi ja e-õppekeskkondi vastavalt kokkulepitud reeglitele.</p> <p>2) sisestab, kopeerib, vormindab ja salvestab erinevat tüüpi tekste (nt kuulutusi, plakateid, referaate);</p> <p>3) salvestab, kopeerib, kustutab ja jagab faile;</p> <p>4) otsib infot erinevatest allikatest, kasutab seda, viidates algallikale;</p> <p>5) otsib ja haldab vajalikke andmeid, sisestab need tabelisse, esitleb;</p> <p>6) koostab ja vormindab esitlust: kujundab slaide, lisab teksti ja pilte;</p> <p>7) valib nutiseadme seaded vastavalt pildistamise oludele ning pildistab ja kopeerib foto seadmest arvutisse, avab selle sobiva rakendusega;</p> <p>8) kirjeldab ja väldib digiseadmete kasutamisega seotud riske tervisele.</p>	<p>Infosüsteemi ja sotsiaalmeedia turvaline kasutamine. Avalik ja privaatne digisuhtlus, koostöö veebikeskkonnas.</p> <p>Tekstitöötlus ja kooli kirjalike tööde juhend. (Loovkirjutis, kuulutus, plakat, referaat). Teksti sisestamine, vormindamine ja kopeerimine.</p> <p>Pildi lisamine tekstile. Pilveteenus, nutiseade. Failide haldamine. Faili salvestamine, kopeerimine, kustutamine, jagamine. Töö mitme aknaga.</p> <p>Infokirjaoskus. Info otsimine erinevatest allikatest, kasutamine, viitamine.</p> <p>Töö andmetega (eesti keel). Andmete kogumine. Andmete sisestamine tabelisse. Andmete esitlemine.</p> <p>Esitluse vormistamine ja kujundamine. Lugemispäevik. Teksti, pildi, lisamine slaidile, slaidi kujundus.</p> <p>Pildistamine. Lihtsamad pildistamise režiimid ja kompositsioonivõtted. Foto eksportimine/importimine kaamerast/nutiseadmest arvutisse, arvutis avamine.</p> <p>Informaatika uurimisteemad: Internetisuhtlusel kasutatav släng ja lühendid. Küberkiusamine ja viisakas käitumine võrgus. Terviseriskid digiseadme kasutamisel.</p>
---	---

2. Kunsti- ja tööõpetuse ainekava

1.-3. klassis õpetatakse kunsti ja tööõpetust lõimitult ning fookuses on ainevaldkonna baasoskuste arendamine. Nendel ainetel on suur ühisosa ning nende seostatud õpetamine võimaldab kunsti ja tööõpetust lõimida ka teiste ainetega. Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilastele tagasisidet andma. Üld- ja läbivate teemade pädevuste kujundamine ja õppeainete lõimimine toimub kooli õppekava üldosa punktide 4 alapunkt 2 ning 2.7 ja 2.8 põhimõtteid ja viise rakendades ning kavandatakse vastavalt üldosa punktile 9.7 õpetaja töökavas.

2.1. Kunsti- ja tööõpetus õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
<p>Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine Õpilane (1. klass): 1) seostab omavahel raamatuillustratsioone ja teksti sisu, 2) selgitab endale tuttavas keskkonnas (koolis ja klassis) kasutatavaid märke ja</p>	<p><u>VISUAALNE KIRJAOSKUS</u> Igapäevane visuaalkultuur Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud,</p>

- sümboleid ning nende tähendust;
 3) nimetab, mida näeb pildil;
 4) nimetab, teoses nähtavaid värve, äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid;
 5) kasutab vahendeid ja materjale säästlikult ja ohutult;
 6) korrastab oma töökoha;
 7) näitab teoselt autori nime;
 8) kirjutab oma tööle nime;
 9) küsib jäädvustatavalt luba enne filmimist või pildistamist.

Õpilane (2. klass)

- 1) võrdleb märke (liiklusmärgid, logod, embleemid, sümbolid jms) omavahel ja seostab märgi vorme, värve, kujutatut märgi tähendusega;
- 2) tunneb ära tasapinnalised ja ruumilised teosed;
- 3) nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike;
- 4) leiab teoses soojaid ja külmi toone ning heledamat ning tumedamat tonaalsust;
- 5) teab mis on joon ja pind ning iseloomustab erinevaid jooni vastavalt omandatud sõnavarale.
- 6) kirjeldab teoses suurussuhteid ja objektide paiknemist (ees,taga, üleval, all jne) ning kolmemõõtmelise teose puhul vormi üldisemalt (ümar, kandiline, lapik, püstine jne);
- 7) nimetab teoses nähtud kujundeid ja objekte, mis meenutavad tuttavaid kujundeid (ring, ruut, ristkülik jne);
- 8) toob näite tegevusest, kuidas ta asjakohaselt ja säästlikult kunstitarbeid kasutab;
- 9) eristab lihtsamate näidete põhjal tehislikke ja looduslikke materjale (*puit ja plastik*);
- 10) kirjeldab ühel otstarbel kasutatavate esemete peamisi tunnuseid (näiteks vorm, suurus, raskus, värv) ja arvab, mis materjalist ese tehtud on;
- 11) kirjutab oma näitusetööle nimesildi koos töö pealkirja ja muu õpitud infoga.
- 12) leiab (virtuaal)näitusel muuseumis, galeriis või koolis teose autori, pealkirja ja näituse pealkirja;

Õpilane (3. klass)

mänguasjad, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad. Raamatuillustratsioon, koomiks ja piltjutustus. Koomiksi tegelane ja karakteri disain (olulisemad tunnused, seos tegevuse ja iseloomuga). Teksti, tabelite ja illustratsioonide küljenduse põhimõtted (pealkirja, kuupäeva, autori, pildiallkirja ja teksti paigutamise üldised tavad ja põhimõtted).

Kujutamise baaselemendid ja kompositsioonipõhimõtted

Baaselemendid Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv
 Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum.

Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, mõõtmelised.

Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus.

Joone, kujundi, vormi ja

tekstuuri kirjelduseks: sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne. Geomeetrilised kujundid ja abstraherimine.

Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires.

Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid

Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus.

Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksites.

Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, arhitektuur

Kunstižanrid: portree, maastik, natüürmort, animalistika...

Kunstiajalugu, kunstnikud, teosed

Eri stiilidest kunstiteoste näited kogu kunstiajaloo piires (nt Vana-Egiptuse seinamaal, Antiik-Kreeka vaasimaalid. Modernistlik maalikunst (impressionism, post-impressionism, fovism, kubistlik natüürmort), maakunst, ökokunst, pokunst...)

- 1) selgitab popkultuurist tuttavate tegelaste (koomiksist, filmist, animafilmi, arvutimängust, reklaamidest, mänguasjade) visuaalset isikupära ja iseloomu;
- 2) leiab lihtsamatelt joonistelt ja skeemidelt (sh toote etiketid, pakendid, dokumendid, kunstiraamatute reproduktsioonid) olulise ja vajaliku info;
- 3) nimetab lihtsamaid ruumi ja liikumise mulje loomise viise kahemõõtmelises teoses (kattumine, teravus, suurus, liikuvad poosid, liikumise faasid, kiirusjooned);
- 4) nimetab põhivärve ja oskab segada teisi värve;
- 5) kirjeldab tarbeeseme vormi, pinna iseloo (faktuuri) ja otstarbe seoseid ning kooskõla;
- 6) kirjeldab skulptuuri ja/või maakunsti teose suurust, mõõtmeid, värvi, ruumi selle ümber, vaadeldavust erinevatest külgedest, suurussuhteid ja materjali lihtsal viisil omandatud sõnavara piires;
- 7) mõistab kunstivahendite säästmise ja raiskamise tagajärgi;
- 8) kirjeldab kunstivahendite (näiteks paber, värv, savi) kasutamise erinevaid võimalusi ja viise;
- 9) üldistab lihtsamal moel, millised on tavapäraselt ühe ja sama otstarbega esemed (vorm, materjal);
- 10) ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.

Plaanimine ja ideede arendamine; loomine

Õpilane (1. klass)

- 1) teeb enamasti aktiivselt kaasa nii oma initsiatiivil kui etteantud ülesandeid;
- 2) rakendab teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliatsitehnika, savi või plastiliini voolimine jms) ja vahendeid.
- 3) väljendab enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes;

Õpilane (2. klass)

- 1) rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (taimetrukk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, pointillism, voolimine,

Skulptuur või monument (avalikust ruumist). Tasapinnaline kunstiteos koolist või lähiümbrusest. Raamatuillustraatorid emakeele lugemisvara hulgast.

KUNSTITEHNIKAD JA LOOMINGULINE ENESEVÄLJENDUS

Kunstitehnikad ja stiilid monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliatsitehnika, savi või plastiliini voolimine, taimetrukk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, pointillism, voolimine, ruumiline paberitöö, diatüüpia, paberbatika, kollaaž. Digitaalsed joonistus-, foto- ja animatsioonitehnikad.

Kunstiteooria Primaar- ja sekundaarvärvid
Etikett Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi).

DISAIN JA DISAINIPROTSESS

Disaini baaselemendid Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesmete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass.

Disainiprotsessi osad Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine, info kogumine. Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine.

Disainiprotsessis kasutatavad idee visualiseerimise tehnikad *Moodboard*, mõistekkaart, plakat

Tarbeesemed ja levinumad materjalid

Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi... Tehismaterjalid: plastik, kile... Esemel, materjali või värvi otstarve, funktsionaalsus. Kasutusmugavus.

KUNSTI, KULTUURI JA ÜHISKONNA SEOSED

Ohutus ja säästlikkus Töövahendite ohutu ja säästlik kasutamine. Ohutus kasutaja tervisele ja keskkonnale. Töövahendite ja kunstimaterjalide õige säilitamine.

Autorsus ja autoriõigused Autor: kunstnik, arhitekt, illustraator, disainer. Teos: maal, joonistus, video, skulptuur... Digitaalsete kujutiste (fotode) tegemise ja jagamise hea tav.a

Eetika kuidas olla hea kunstnik, hea publik ja hea kaaslane.

Töövahendite ja töökoha korrastamise õiged töövõtted.

ruumiline paberitöö jms), vahendeid enamasti isikupärasel viisil;
2) järgib enamasti õpitud töö- ja ohutusvõtteid;
3) märkab ühel ja samal otstarbel kasutatavaid esemeid, tuvastab nendest oma lemmiku ning põhjendab oma valikut;
4) arutleb ja seostab värve tekkinud muljega (miks kirjutavad õpetajad tavaliselt punase värviga ja miks on keelumärk punane) ja valib esemele selle otstarbega sobiva värvitooni;

Õpilane (3. klass)

1) rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel omandatud kunstitehnikaid (värvi pitsimine, erinevate materjalide trükk, diatüüpia, paberbatika, kollaaž, foto, ruumikunst, dekoratsioon jms), vahendeid isikupärasel viisil ning kombineerib neid omavahel (segatehnika, PVA-liimiga joonistamine, ruumiline maal, prügikunst jms);
2) järgib õpitud töö- ja ohutusvõtteid;
3) väljendab mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes isikupära väärtustades;
4) arvestab lihtsama tarbeeseme loomisel kindla kasutaja vajadustega;
5) toob oma kogemuse pinnalt näiteid erinevatest igapäeva valikutest, oma eelistustest ja nende erinevatest tagajärgedest;
6) esitab visuaalselt (teos, video, infoplakat, animatsioon, koomiks, mõistekaart jms) erinevate igapäeva valikute tagajärgi.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õpilane (1. klass)

1) kirjeldab visuaalteosel nähtavat (nimetab äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid, värvid; mis see on, mida ma näen?);
2) kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid - mida nähtu mulle meenutab, mis siin pildil toimuda võiks?;
3) kirjeldab etteantud küsimuste toetudes oma töö valmimise protsessi - mida ja kuidas ma tegin, milliseid vahendeid kasutasin? Mida töö tegemisel nautisin? Millised raskused ületasin?
4) kirjeldab etteantud küsimustele toetudes

Lõiming:

Eesti keel - illustratsioonide juurde kuuluvate tekstide jõukohane analüüs. Tekstide põhjal illustratsioonide loomine. Kirja kasutamine kunstiteoses. Tähtpäevade teemaliste kaartide kutsete meisterdamine. Loodusõpetus - loodustunnetuse arendamine läbi kujutava kunsti. Looduslike materjalide kasutamine. Taaskasutus. Loodusmaalide, skulptuuride loomine. Kunsti vahendite ja materjalide seosed loodusega. Looduse pildistamine.

Liikumisõpetus - kunstiõpetuse tunnis võib kavandada liikumisõpetuse tundide jaoks kostüüme, maske, dekoratsioone.

Kujutada oma kunstitööl sportlasi, sportlikke tegevusi.

Matemaatika - mõõtmine. Geomeetriaalaste mõistete rakendamine. Geomeetriliste kujundite oluliste tunnuste liigitamine ja sümbolite kasutamine. Piltidel olevate esemete-nähtuste tunnuste võrdlemine ja liigitamine.

Inimeseõpetus - õppekäik, näituse või muuseumi külastamine.

valminud tööd - mida ma oma töös näen?;

Õpilane (2. klass)

1) kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat õpitud sõnavara kasutades - nimetab ja kirjeldab teostel nähtavat - mis see on, mida ma näen ja milline see on (kui suur, millise kujuga, mis värvi, milliseid jooni, pindasid, vorme märkab, kuidas need paiknevad?)

2) kirjeldab küsimustele toetuses enda ja teiste loodud visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid, mõtteid ja tundeid - mida nähtu mulle meenutab? Mis teoses toimuda võiks? Mis mind nii arvama paneb? Millist meeleolu see teos minus tekitab?

Õpilane (3. klass)

1) kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat - nimetab, kirjeldab ja analüüsib visuaalteoseid (näiteks mis see on, mida ma näen, milline see on, kus see asub, kust seda kõige parem vaadata on, kuidas saad aru, et objekt liigub, kuidas tekitatud ruumi mulje, millisest materjalist, milline faktuur jne);

2) kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid, mõtteid ja tundeid, meeleolu, toob näiteid ja võrdleb, põhjendab oma arvamusi - mida nähtu mulle meenutab? Mis teosel toimuda võiks? Miks ma nii arvan? Millist meeleolu see teos minus tekitab? Miks?

3) kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda töö valmimise protsessi - mida ma tegin, kuidas tegin, milliseid vahendeid ma kasutasin? Miks tahtsin just neid vahendeid kasutada? Mida protsessi käigus õppisin?

Õpilane (I kooliaste):

1) tunneb looduslikku päritolu materjale ja teab nende kasutusalasid;

2) järgides õpetaja juhiseid kasutab õpilane materjale säästlikult;

3) kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke etteantud töövahendeid ja mõistab ohutuse vajalikkust töötamisel;

4) kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid õpetaja abiga;

MATERJALID, VAHENDID, TÖÖTLEMISVIISID

Paberi-, tekstiili-, puidu-, metalli- ja tehismaterjalide tootmine, põhiomadused, otstarve ning kasutusala keskkonnas ja igapäevaelus.

Katsetused erinevate materjalidega ja erinevate materjalide võrdlemine.

Materjalide säästlik kasutamine ja korduvkasutuse võimalused.

Enamkasutatavad käsitöövahendid paberi (käärid, paberinuga), tekstiili (käärid, nõel,

<p>5) nimetab ümbritsevas keskkonnas esinevaid tehismaterjale ja teab nende põhiomadusi ja kasutusalasid;</p> <p>6) kasutab materjale säästlikult ja arutleb selle vajalikkuse üle;</p> <p>7) valib õpetaja suunamisel õigeid töövahendeid, teab nende otstarvet ja mõistab ohutuse vajalikkust töötamisel;</p> <p>8) eristab looduslikke ja tehismaterjale ning võrdleb materjalide üldisi omadusi;</p> <p>9) kasutab materjale säästlikult;</p> <p>10) kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke töövahendeid.</p>	<p>heegelnõel), puidu (nuga, vasar, saag, kruvikeeraja vms), metalli (näpitsad, lõiketangid vms) ja plastide töötlemiseks, nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine ning hooldamine. Paberi-, tekstiili-, puidu- ja tehismaterjalide töötlemisviisid: mõõtmine, märkimine, rebimine, lõikamine, liimimine, voltimine, punumine, heegeldamine tarbepistete õmblemine, vestmine, naelutamine, õgvendamine, painutamine vms. Erinevate töövõtete kasutamine oma töö teostamiseks.</p> <p>Töötlemisviisi valik sõltuvalt materjalist ning valmistatavast esemest.</p> <p>Lõiming:</p> <p>Eesti keel – teksti mõistmine kõnes ja kirjas, info ja ideede leidmine raamatutest ja Internetist, õpetaja selgituste mõistmine.</p> <p>Matemaatika – mõõtühikud, mõõtmine, märkimine, mõõtmisvahendite kasutamine materjalil, geomeetrilised kujundid.</p> <p>Loodusõpetus - inimese elukeskkond, asjad ja materjalid, loomad ja taimed inimese elus, meelte kasutamine ümbritsevat tundma õppides (nägemine, kompimine), tuttavate materjalide omadused, tarbimise vastutustundlikkus.</p> <p>Inimeseõpetus – keskkond meie ümber, asjade väärtus, ohud tervisele.</p> <p>Kunstiõpetus - esemete vorm ja otstarve, kujutamine, võrdlemine, kompositsioonid, ornament, värvusõpetus.</p> <p>Kehaline kasvatus – õiged tööasendid.</p>
<p>Õpilane (1. klass)</p> <p>1) kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid;</p> <p>2) märkab õpetaja abiga õppega seonduvat igapäevaelust ning rahvuslikke elemente ja kasutab neid oma töös;</p> <p>3) jälgib õpetaja selgitusi ja töötab selle järgi;</p> <p>4) töötab õpetaja juhendamisel jäljendades esitatud töövõtteid;</p> <p>5) saab aru koostöö ja abistamise vajalikkusest;</p> <p>6) hoiab oma töökoha ja töövahendid õpetaja juhendamisel korras;</p> <p>7) lõpetab oma töö õpetaja abiga; lõpule;</p>	<p>TÖÖPROTSESS (IDEEST TEOSTUSENI) KAVANDAMINE, TÖÖTAMINE, ENESEANALÜÜS JA HINDAMINE</p> <p>Ideede otsimine ümbritsevast keskkonnast või abimaterjalidest (esemed, pildid, videod vms) või rahvakunstist (rahvuslikud motiivid ja sümbolid).Esemete vaatlemine, kirjeldamine ning seoste leidmine valmiva tööga. Ideede genereerimine ja lihtsamate esemete kavandamine. Kavandi koostamine lähtudes kompositsiooni põhialustest (värvus, kujundid, rütm vms). Lihtsate esemete ja keskkonna (stendid, klass vms) kaunistuselementide vms kavandamine.</p>

<p>8) märkab ning nimetab positiivset oma töös.</p> <p>Õpilane (2. klass)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) koostab õpetaja abiga kavandi ning kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid; 2) toob õpetaja abiga õppega seonduva kohta näiteid teistest õppeainetest või igapäevaelust; 3) kirjeldab suulist või kirjalikku juhust; 4) töötab enamasti iseseisvalt õpetaja juhendamisel; 5) märkab esemetel rahvuslikke elemente ja kasutab neid oma töös; 6) arvestab ja aitab ühiselt töötades kaaslast; 7) märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes; 8) võrdleb kavandatut valmis tööga; <p>Õpilane (3. klass)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) saab aru suulistest või kirjalikest juhustest; 2) töötab iseseisvalt õpetaja juhendamisel; 3) arvestab ühiselt töötades kaaslast; 4) hoiab oma töökoha ja töövahendid korras; 5) viib alustatud töö lõpule ja räägib oma tööst ning tulemusest. 	<p>Töötamine õpetaja suulise juhendamise järgi üksi ja koos kaaslasega. Vajadusel kaaslaste abistamine, ise abi küsimine. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, arutlemine selle sisu üle ning joonise mõistmine. Kirjaliku tööjuhendi kasutamine abimaterjalina. Ülesannete jaotamine rühmatöös, ühise vastutuse mõistmine. Töökoha korrashoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele. Töövahendite korrashoidmine. Puhastustööd (rõivaste, jalatsite hooldamine).</p> <p>Alustatud töö lõpetamine.</p> <p>Tööprotsessi ja töö tulemuse kirjeldamine (valminud töö esteetilisus, praktilisus, korrektsus vms), hindamine ning kavandi ja valmis töö võrdlemine. Seoste, sarnasuste ja erinevuste leidmine esemete, nähtuste ja protsesside vahel sh õppeained ja eluvaldkonnad, minevik ja tänapäev.</p> <p>Tööprotsessi ja töö tulemuse hindamine.</p> <p>Lõiming:</p> <p>Eesti keel - sõnavara rikastamine, kuuldust ja loetust arusaamine, õpetaja selgituste mõistmine, arutlemine, kavandi ja töö kirjeldamine, enese töö kommenteerimine, oma mõtete ja ideede selge ning arusaadav väljendamine, rahvaluule.</p> <p>Matemaatika - geomeetrilised kujundid, joonised.</p> <p>Loodusõpetus - loomad ja taimed inimese elus.</p> <p>Inimeseõpetus - keskkond meie ümber, kodu, kool jne, kaaslastega arvestamine, enesehinnangu kujunemine, kodukohaga seotud rahvakultuur, tööjaotus, kohusetunne ja vastutus, ohud tervisele</p> <p>Kunstiõpetus - kavandamine, kujutamine, võrdlemine, kompositsioonid, ornament, värvusõpetus.</p> <p>Muusikaõpetus - laulupeotraditsioon ja - kultuur.</p>
<p>Õpilane (1. klass)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tutvub tervisliku toiduvalikuga; 2) nimetab isikliku hügieeniga seotud tegevusi; 3) kasutab materjale säästlikult ning hoiab oma töökoha ja töövahendid korras; 4) arvestab ühiselt töötades kaaslast; 	<p>IGAPÄEVAELU OSKUSED.</p> <p>TOIDUHARIDUS. TARBIJAHARIDUS JA KESKKOND. KÄITUMISKULTUUR</p> <p>Tervislik toiduvalik. Põhiliste (enamkasutatavate) toidukaupade/toiduainete tundmine, nende</p>

<p>Õpilane (2. klass) 1) arutleb tervisliku toiduvaliku üle; 2) mõistab töökoha ja -vahendite korrashoiu olulisust ning hoiab oma töökoha ja töövahendid õpetaja juhendamisel korras; 3) selgitab isikliku hügieeni ja tervise vahelisi seoseid.</p> <p>Õpilane (3. klass) 1) toob näiteid tervisliku toiduvaliku kohta; 2) toob näiteid isikliku hügieeni vajalikkuse kohta; 3) toob õppega seonduva kohta näiteid teistest ainetest või igapäevaelust.</p>	<p>otstarbekas (teadlik) kasutamine. Lauakatmine ja kaunistamine. Isiklik puhtus ja hügieen. Teadlik tarbimine sh materjalide ja energia säästlik kasutamine. Töövahendite, töökoha ja töökeskkonna (klassi) korrashoidmine. Käitumisnormid toidulauas, koolis, tänaval, näitusel, muuseumis. Seoste, sarnasuste ja erinevuste leidmine esemete, nähtuste ja protsesside vahel sh õppeained ja eluvaldkonnad, minevik ja tänapäev.</p> <p>Lõiming: Matemaatika – rahaühikud, hinna arvutamine. Loodusõpetus – asjad ja materjalid. Inimeseõpetus – tervislik eluviis, asjade väärtus, kulutuste planeerimine, vajadused ja võimalused, kodu, koduarmastus, kodu traditsioonid, kodused tööd, meeskonnatöö, hea ja halb käitumine, käitumisreeglid. Kehaline kasvatus – riietumine, pesemine.</p>
--	--

3. Liikumisõpetuse ainekava

Liikumisõpetuse õpetamise eesmärgiks on kujundada õpilastes eakohane kehakultuuripädevus: suutlikkus väärtustada kehalist aktiivsust ja tervislikku eluviisi elustiili osana, valmisolek harrastada sobivat spordiala või liikumisviisi, suutlikkus suhtuda sallivalt kaaslastesse, järgida ausa mängu reegleid ning väärtustada koostööd sportimisel ja liikumisel. Valdakonnaülene lõiming saavutatakse metoodilise ühisosa järgimisel, õppeainete kattuvate teemade, ühiste rõhuasetuste, õppeviiside abil, sh ainevaldkonnasisesed või- ülesed uurimistööd, loovtööd, projektid või õpetades ajalist kooskõla järgides. Teadlik pädevuste kujundamine on lõimingu aluseks. Üld- ja läbivate teemade pädevuste kujundamine ja õppeainete lõimimine toimub kooli õppekava üldosa punktide 4 alapunkt 2 ning 2.7 ja 2.8 põhimõtteid ja viise rakendades ning kavandatakse vastavalt üldosa punktile 9.7 õpetaja töökavas. Liikumispädevust kujundatakse viies liikumisvaldkonnas: liikumisoskused; tervis ja kehalised võimed; kehaline aktiivsus; liikumine ja kultuur; vaimne ja kehaline tasakaal, kusjuures valdkonna „Vaimne ja kehaline tasakaal“ õpitulemused omandatakse eesti keele tundidesse kavandatud liikumisminutitega (I kooliastme ainekava 1.4.).

3.1. Liikumisõpetuse õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
<p>Õpilane 1. klass 1) teab, kui palju ja milleks peab kehaliselt aktiivne laps iga päev liikuma;</p>	<p>KEHALINE AKTIIVSUS</p>

<p>2) sooritab liikumiseks ettevalmistavaid ja taastumist toetavaid tegevusi õpetaja juhendamisel;</p> <p>3) märkab abivajamist tunnis ja kutsub abi ohu olukorras</p> <p>Õpilane 2. klass</p> <p>1) teab, kui palju ja milleks peab kehaliselt aktiivne laps iga päev liikuma;</p> <p>2) märkab liikudes enesetunde muutust;</p> <p>3) sooritab liikumiseks ettevalmistavaid ja taastumist toetavaid tegevusi õpetaja juhendamisel;</p> <p>4) märkab abivajamist tunnis ja kutsub abi ohu olukorras</p> <p>Õpilane 3. klass</p> <p>1) teab, kui palju ja milleks peab kehaliselt aktiivne laps iga päev liikuma;</p> <p>2) märkab liikudes südamelöögisageduse ja enesetunde muutust;</p> <p>3) sooritab liikumiseks ettevalmistavaid ja taastumist toetavaid tegevusi õpetaja juhendamisel;</p> <p>4) märkab abivajamist tunnis ja kutsub abi ohu olukorras</p>	<p>Lapse ja noore 60 minuti aktiivsus. igapäevase liikumisviisi ja liikumistekonna valikul. Südamelöögisageduse ja enesetunde muutus vastavalt liikumistegevusele. Enesetunde ning südamelöögisageduse muutumine enne ja pärast liikumistegevust. Madala intensiivsusega tegevused peale haigusperioodi või vigastust. Erineva liikumisintensiivsusega liikumismängud. Ohtliku olukorra ära tundmine ja abi kutsumine (sealhulgas kutsumine nr 112) .</p> <p>Lõiming</p> <p>Loodusõpetus - toitumise ja kehalise aktiivsuse (liikumise) olulisus; õpilane oskab märgata, kas ja kui palju ta on kehaliselt aktiivne;</p> <p>Matemaatika - vähemalt 60 minutit aktiivsust päevas; erinevad distantsid; aeg;</p> <p>Eesti keel - suuline ja kirjalik eneseväljendus; liikumisega seotud sõnavara, suulise juhise kuulamine;</p> <p>Inimeseõpetus - märkab abi vajamist tunnis ja kutsub abi ohuolukorras; märkab enda enesetunnet liikumisel</p>
<p>Õpilane 1. klass</p> <p>1) kasutab edasiliikumisoskusi eri keskkondades, harjutustes, liikumismängudes, muusika saatel, koostöös paarilise ning rühmaga;</p> <p>2) liigub edasi vahendil harjutustes ja liikumismängudes;</p> <p>3) teab esmast liikumisvahendi hoidmisvajadust;</p> <p>4) käsitseb vahendit harjutustes, liikumismängudes ja teiste oskuste arendamiseks;</p> <p>5) hoiab tasakaalu asendites, liikumistel ja nende kombinatsioonides</p> <p>6) saab aru ja arvestab peamisi turvalisuse ja ohutu liikumise põhimõtteid</p> <p>7) arvestab tegevustes kaaslastega</p> <p>8) toob näiteid erinevate liikumisoskuste kohta</p> <p>Õpilane 2. klass</p> <p>1) kasutab edasiliikumisoskusi eri keskkondades, harjutustes,</p>	<p>LIIKUMISOSKUSED</p> <p>Kõnni- ja jooksuoskus: kõnni-, jooksumängud ja – harjutused. Kõndimine ja jooksmine sise- ja välistingimustes (sh erinevat tüüpi maastikul). Lühimatki või õppekäik linna- või looduskeskkonnas.</p> <p>Hüppeoskus: hüppemängud, hüppeharjutused ja nende kombinatsioonid, sh hüpped vertikaal- ja horisontaalsuunas. Hüppe- ja jooksu-kombinatsioonid. Hüpete kasutamine erinevates keskkondades. Hüpitsaharjutused.</p> <p>Ronimisoskus. Ronimine erinevatel vahenditel, üle takistuste, erinevatel tasapindadel, vahendite alt, roomamine. Ohutusega ja enda suutlikkusega arvestamine.</p> <p>Edasiliikumisoskuste kasutamine tantsus. Keha liikumine ajas ja erinevates rütmides. Keha liikumine ruumis. Keha liikumine heli ja muusika saatel. Liikumine eneseväljenduse vahendina. Liikumine koostöös teistega.</p> <p>Edasiliikumisoskused koostöös paarilise ja rühmaga. Liikumised paarilise ja rühmaga erinevates suundades, tempos, rütmis. Harjutused ja mängud kelkudel, suuskadel.</p>

liikumismängudes, tantsus muusika saatel, koostöös paarilise ning rühmaga;

- 2) liigub edasi vahendil harjutustes ja liikumismängudes;
- 3) teab liikumisvahendi hoidmisvajadust;
- 4) käsitseb vahendit harjutustes, liikumismängudes ja teiste oskuste arendamiseks;
- 5) oskab ujuda, sh sukelduda, veepinnal hõljuda rinnuli- ja seliliasendis, 25m edasi liikuda;
- 6) hindab adekvaatselt oma võimeid vees ja rakendab eakohaseid veeohutusalaaseid oskusi;
- 7) hoiab tasakaalu asendites, liikumistel ja nende kombinatsioonides;
- 8) arvestab peamisi turvalisuse ja ohutu liikumise põhimõtteid
- 9) arvestab tegevustes kaaslastega;
- 10) annab tagasisidet enda liikumisoskuste kohta etteantud kirjelduse alusel;
- 11) toob näiteid erinevate liikumisoskuste kohta

Õpilane 3. klass

- 1) kasutab edasiliikumisoskusi eri keskkondades, harjutustes, liikumismängudes ja tantsus, rütmis ja muusika saatel, koostöös paarilise ning rühmaga
- 2) liigub edasi vahendil harjutustes ja liikumismängudes
- 3) teab liikumisvahendi hoidmisvajadust
- 4) käsitseb vahendit harjutustes, liikumismängudes ja teiste oskuste arendamiseks
- 5) oskab ujuda, sh sukelduda, veepinnal hõljuda, rinnuli- ja seliliasendis kokku 200 meetrit edasi liikuda
- 6) hindab adekvaatselt oma võimeid vees ja rakendab eakohaseid veeohutusalaaseid oskusi
- 7) hoiab tasakaalu asendites, liikumistel ja nende kombinatsioonides
- 8) korrigeerib kehahoidu õpetaja juhtimisel
- 9) arvestab peamisi turvalisuse ja ohutu liikumise põhimõtteid
- 10) arvestab tegevustes kaaslastega
- 11) annab tagasisidet enda liikumisoskuste ja-ohutuse kohta etteantud kirjelduse alusel

Viske- ja püüdmisoskus: vahendi hoidmine; viske- ja püüdmisega liikumismängud; viske- ja püüdmisharjutused; veeretamine.

Põrgatamisoskus: põrgatamisharjutused ja erinevad kombinatsioonid paigal ja liikumisel.

Palli löömisoskus käega: Palli löömine üles, ette-üles, üle takistuse, säilitades enda asukohta ja liikumisel.

Palli löömisoskus jalaga. Harjutused ja liikumismängud. Seisva ja liikuva palli löömine kaaslastele ja täpsusele. Palli vedamine ja peatamine.

Palli löömisoskus vahendiga (nt. reketiga, hokikepiga). Kerge palli löömine õhku, edasi, üle takistuse (võrk) reketiga. Palli vedamine, löömine, peatamine, söötmine hokikepiga.

Tasakaalu hoidmine asendites, liikumisel ja kombinatsioonides. Tasakaaluasendid erinevate kõrguste ja laiustega toepindadel nii ükski kui ka koostöös. Toengud, lihtsamad ümberpööratud asendid, maandumine, rippumine. Kehatunnetuse ja kehahoiu harjutused. Kehakontroll.

Kehatunnetuse, koordinatsiooni, tasakaalu, koostöö, rütmisunnetuse harjutused vahendite abil. Tasakaalu hoidmine erinevates asendites, liikumisel ja liikumiste kombinatsioonides. Kehahoiu korrigeerimine.

Ohutu ja ohtliku liikluskäitumise eristamine.

Ohutu teekonna kavandamine erinevaid liikumisviise ja abivahendeid kasutades.

Turvalisus ja ohutu liikumise põhimõtted.

Soojendus enne liikumistegevust, riietuse valik vastavalt tegevusele, keskkonnale, ilmale. Erinevate liikumisviiside puhul ohutuse tagamine.

Liiklusreeglitega arvestamine liikudes linna- või maakeskkonnas. Kaaslastega arvestamine vahendil liikumisel. Turvavarustuse kasutamine. <https://oppekava.innove.ee/oppeprotsesside-kirjeldused/kehaline-kasvatus/>

Ujumise algõpetus.

Tervis ja ohutus: turvalisust ja ohutust suurendavate vahendite kasutamine; õpilase enda ja kaaslaste käitumise jälgimine ja analüüsimine, ohutu ja ohtliku liikluskäitumise eristamine; ohutu teekonna kavandamine.

Vahendi käsitemisoskustes ohutuse arvestamine: vahendite kasutamine; arvestamine keskkonna ja kaaslastega, kehakontrollioskustes asendites ja liikumisel.

<p>12) toob näiteid erinevate liikumisoskuste kohta.</p>	<p>Veeohutusosalased oskused: ujumisoskus; oma võimete hindamine.</p> <p>Lõiming Eesti keel - suuline ja kirjalik eneseväljendus, liikumissõnavara Sotsiaalne - tervislikuks eluviisiks vajalikud oskused, teadmised ja hoiakud Matemaatika - ruumilised mõisted (ees, taga, kõrval jne), tempo Tööõpetus - endale liikumisvahendi valmistamine (nt endale palli tegemine) Võõrkeel - võõrkeelne liikumissõnavara Loodusõpetus - liikumine erinevates keskkondades, sh maastikel Inimeseõpetus - riietumine, erinevate harjutuste toime tunnetamine Muusika - muusikaline liikumine erineval viisil, rütm</p>
<p>Õpilane 1. klass 1) osaleb aktiivselt kehalisi võimeid arendavates mängudes ja harjutustes; 2) teab liikumise ja toitumise olulisust tervisele</p> <p>Õpilane 2. klass 1) osaleb aktiivselt kehalisi võimeid arendavates mängudes ja harjutustes; nimetab kehalisi võimeid; mõõdab enda kehalisi võimeid õpetaja juhendamisel; 2) teab liikumise ja toitumise olulisust tervisele</p> <p>Õpilane 3. klass 1) osaleb aktiivselt kehalisi võimeid arendavates mängudes ja harjutustes; nimetab kehalisi võimeid; mõõdab enda kehalisi võimeid õpetaja juhendamisel; 2) teab liikumise ja toitumise olulisust tervisele</p>	<p>TERVIS JA KEHALISED VÕIMED Kehaliste võimete (koordinatsioon, osavus, tasakaal, kiirus, paindumus, reaktsioon, jõud, vastupidavus, tasakaal) arendamine toimub mänguliste harjutuste ja liikumismängude kaudu. Teab, et liikumisega keha kulutab energiat ja toiduga saab energiat Oma võimete tunnetamine ja tagasisidestamine. Energia ja uni. Tervislik toitumine. Tervisega seotud kehaliste võimete mõõtmine ja tulemuse seostamine tervisega õpetaja juhendamisel.</p> <p>Lõiming Matemaatika - kehaliste võimete mõõtmine õpetaja abiga, loendamine, liitmine, lahutamine, korduste arvud, pikkus-, ajaühikud, nende tajumine ja teisendamine. Inimeseõpetus - toitumine, uni, liikumine Eesti keel - kehaliste võimete seotud mõisted</p>
<p>Õpilane 1.klass 1) kirjeldab kogemust, mille ta on saanud väljaspool kooli toimunud liikumisüritusel osalejana, vaatlejana või vabatahtlikuna; 2) teab ja järgib üldiselt ausa mängu põhimõtteid; 3) teab Eesti sportlasi ning tantsu ja liikumisega seotud kultuuriüritusi;</p>	<p>LIIKUMINE JA KULTUUR Osavõtja liikumisürituste kogemus. Mängud põlvest põlve, sh õue- ja hoovimängud. Liikumisüritusel osaleja, pealtvaataja, spordi- või liikumisürituste meedias jälgija. Ausa mängu põhimõtted spordis: sõprus, ausus, hoolimine, rõõm. Liikumine koos kaaslastega, omavahel ülesannete jagamine, mängureeglite kokku</p>

- 4) teab ning järgib isiklikku hügieeni ja ohutusnõudeid;
- 5) riietub liikumiseks sobilikult;
- 6) oskab liikuda tuttavas keskkonnas, määrates asukohta ja suunda;
- 7) tantsib üksi, paaris ja rühmas;

Õpilane 2. klass

- 1) kirjeldab kogemust, mille ta on saanud väljaspool kooli toimunud liikumisüritusel osalejana, vaatlejana või vabatahtlikuna;
- 2) teab ja järgib üldiselt ausa mängu põhimõtteid;
- 3) teab Eesti sportlasi ning tantsu ja liikumisega seotud kultuuriüritusi;
- 4) teab ning järgib isiklikku hügieeni ja ohutusnõudeid;
- 5) riietub liikumiseks sobilikult;
- 6) oskab liikuda tuttavas keskkonnas, määrates asukohta ja suunda;
- 7) tantsib üksi, paaris ja rühmas;

Õpilane 3.klass

- 1) loob midagi liikumisega seotult;
- 2) kirjeldab kogemust, mille ta on saanud väljaspool kooli toimunud liikumisüritusel osalejana, vaatlejana või vabatahtlikuna;
- 2) teab ja järgib üldiselt ausa mängu põhimõtteid;
- 3) teab Eesti sportlasi ning tantsu ja liikumisega seotud kultuuriüritusi;
- 4) teab ning järgib isiklikku hügieeni ja ohutusnõudeid;
- 5) riietub liikumiseks sobilikult;
- 6) oskab liikuda tuttavas keskkonnas, määrates asukohta ja suunda;
- 7) tantsib üksi, paaris ja rühmas.

leppimine. Kohtuniku otsuse austamine. Võit ja kaotus –käitumine erinevates situatsioonides. Eesti liikumisürituste, suurvõistluste, sportlaste ja võistkondade infootsing.

Ohutu käitumine ja liikumine erinevates keskkondades. Pesemis- ja riiete vahetamisharjumuste kujundamine. Jalanõude paelte sidumine liikumiseks sobilikult. Sobiv riietus ja jalanõu.

Liikumistegevused erinevates keskkondades: maastikumängud, peitumis- ja otsimismängud. Liikumine plaani ja kaardi järgi, raja valik. Kooliümbruse ohutuse vaatlemine/analüüsimine. Liikluseeskirjade järgimine liikudes tänaval. Erinevad tantsud ja tantsumängud, tants kui eneseväljendusvahend. Erinevad liikumist toetavad lahendused üksi või kaaslastega.

Lõiming

kunstiõpetus - uurimine, katsetamine, loomine, lahenduste leidmine
 loodusõpetus - hügieen, riietumine, looduses liikumine, erinevates keskkondades liikumine; kooliümbruse plaan, ilmakaared
 eesti keel - teksti mõistmine; suuline ja kirjalik eneseväljendus (oskus rääkida saadud kogemusest liikumisüritusel), liikumismängude ja spordialade nimetused
 inimeseõpetus - kultuuriline mitmekesisus, aus mäng/käitumine, emotsioonid ja nendega toime-tulek
 matemaatika - geomeetrilised vormid
 võõrkeel - spordialade nimetused eesti keeles ja võõrkeeles
 muusika - muusikaline liikumine - laulu- ja tantsumängud, eneseväljendus

4. Loodusõpetuse ainekava

I kooliastmes õpitakse tundma põhiliselt lähiümbrust ning igapäevaelu nähtusi, keskendutakse looduse vahetule kogemisele ja praktilisele tegevusele. Kooliastme lõpuks jõutakse loodusnähtuste kirjeldamiselt lihtsamate seoste loomiseni ja järelduste tegemiseni. Peamised praktilised tegevused, mis tagavad kooliastme õpitulemuste saavutamise, on uurimuslikud ja praktilised tööd. I kooliastme loodusõpetuses hinnatakse teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele: teadmist ja arusaamist (äratundmine, nimetamine, näidete toomine, iseloomustamine, sõnastamine ja kirjeldamine, sh digilahendusi kasutades). Väga tähtis on õpilaste praktiline tegevus looduse objektidega või nende mudelitega. Peamised tunnetusobjektid on looduse objektid, nähtused ja protsessid ning nende vahelised seosed. Uurimuslikus õppes

hinnatakse teadmiste ja oskuste rakendamise ja analüüsi oskusi (katsete tegemine, omaduste kindlakstegemine, mõõtmine, eristamine, rühmitamine, seostamine, järelduste tegemine, valimine, otsuste tegemine, koostamine, vormistamine ning esitlemine, sh digitaalsel kujul). Hinnangute andmisel ja numbrilisel hindamisel võetakse aluseks ainekavaga määratletud õpitulemused ning nende sõnastamiseks kasutatavad tegevused. Valdkonnaülene ainete lõiming saavutatakse metoodilise ühisosa järgimisel, õppeainete kattuvate teemade, ühiste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil, sh ainevaldkonnasisesed või- ülesed uurimistööd, loovtööd, projektid või õpetades ajalist kooskõla järgides. Teadlik pädevuste kujundamine on lõimingu aluseks. Üld- ja läbivate teemade pädevuste kujundamine ja õppeainete lõimimine toimub kooli õppekava üldosa punktide 4 alapunkt 2 ning 2.7 ja 2.8 põhimõtteid ja viise rakendades ning kavandatakse vastavalt üldosa punktile 9.7 õpetaja töökavas.

4.1. Loodusõpetus 1.klass õpitulemused ja õppesisu

TEEMA INIMESE MEELED JA AVASTAMINE	
Õpitulemus	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning looduslikke ja tehisklikke aineid (materjale), kirjeldab ja rühmitab neid eri tunnuste alusel, tuginedes tehtud vaatlustele ja katsetele; teeb oletusi tuttavate materjalide omaduste ning kehade käitumise kohta; teeb oletuste kontrollimiseks õpetaja juhendamisel katseid ning katsete põhjal lihtsaid järeldusi; seostab saadud teadmisi igapäevaelus ettetulevate olukordadega. 	<p>Inimese meeled ja avastamine. Elus ja eluta. Asjad ja materjalid ning nende omadused. Tahked ained ja vedelikud. Põhimõisted: omadus, meeled, elus, eluta, elusolend, looduslik, tehisklik, tahke, vedel. Praktilised tööd: 1) meelte kasutamine mängulises ja uurimuslikus tegevuses; 2) elus- ja eluta looduse objektide rühmitamine; 3) tahkete ja vedelate ainete omaduste võrdlemine; 4) õppekäik kooliümbruse elus- ja eluta loodusega tutvumiseks; 5) loodus- ja tehisobjektide ning materjalide rühmitamine. Lõiming: Eesti keel - funktsionaalse lugemisoskuse kujundamine erinevate tekstiliikide lugemisel ja mõistmisel. Esinemiskogemuse ja väljendusoskuse arendamine oma töö esitlemisel ja aruteludes osalemisel. Matemaatika - eristamine, võrdlemine, rühmitamine ja mõõtmine, tulemuste analüüs lihtsate jooniste või tabelite abil. Ruumiliste ja tasapinnaliste kujundite tundmine. Kunsti- ja tööõpetus - erinevate materjalide kasutamine.</p>

TEEMA AASTAAJAD	
Õpitulemus	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) märkab ja jälgib looduses toimuvaid aastaajalisi muutusi ning toob näiteid nende tähtsuse kohta inimese elus; 2) sõnastab lihtsa uurimisküsimuse ja teeb oletuste kontrollimiseks õpetaja juhendamisel katseid ning katsete põhjal lihtsaid järeldusi; 3) leiab õpetaja suunamisel erinevatest allikatest infot; 4) seostab saadud teadmisi igapäevaelus ettetulevate olukordadega; 5) liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodust, teisi ja iseennast. 	<p>Õppesisu:</p> <p>Aastaaegade vaheldumine looduses seoses soojuse ja valguse muutustega.</p> <p>Taimed, loomad ja seemned eri aastaajadel.</p> <p>Kodukohta elurikkus ja maastikuline mitmekesisus.</p> <p>Põhimõisted: suvi, sügis, talv, kevad, soojus, valgus, taim, loom, seen, kodukoht, veekogu, maastik.</p> <p>Praktilised tööd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) aastaegade kaardistamine (plakati, mõistekaardi jms koostamine); 2) õppekäigud aastaajaliste erinevuste vaatlemiseks, maastikuvaatlused. 3) puu ja sellega seotud elustiku aastaringne jälgimine; 4) tutvumine aastaajaliste muutustega veebimaterjalide põhjal; 5) fenoloogilised vaatlused (kevadmärkide otsimine); 6) temperatuuri mõõtmine erinevates kohtades kasutades ka digitaalseid temperatuuriandureid. <p>Lõiming</p> <p>Eesti keel -aastaaegade seotud sõnavara; kirjeldamis- ja suhtlemisoskus. Aastaaegade seotud lugude lugemine/jutustamine.</p> <p>Matemaatika - aja mõõtmine ja järjestamine; esemete/objektide rühmitamine erinevate tunnuste ja kuuluvusrühmade järgi.</p>

4.2. Loodusõpetus 2.klass õpitulemused ja õppesisu

TEEMA ORGANISMID JA ELUPAIGAD	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab taimede, loomade ja seente välisehitust, toitumist, kasvamist ja liikumisvõimet ning seostab neid elukeskkonnaga; 2) koostab uurimusliku ülevaate mõnest taime-, seene- või loomaliigist ja esitleb seda; 3) leiab erinevatest allikatest loodusteaduslikku infot, hindab õpetaja suunamisel selle usaldusväärsust; 	<p>Maismaataimed ja -loomad, välisehitus ja mitmekesisus.</p> <p>Veetaimede ja -loomade erinevus maismaaorganismidest.</p> <p>Taimede ja loomade eluavaldused: toitumine ja kasvamine.</p> <p>Koduloomad ja nende eest hoolitsemine.</p> <p>Loodust säästev käitumine.</p> <p>Põhimõisted:</p> <p>Seen (seeneosad), puu, põõsas, rohttaim, teravili, juur, vars, leht, õis, vili, keha, pea, jalad, saba, kael, tiivad, nokk, suled, karvad, soomused, uimed, ujulestad, lõpused, metsloom, koduloom,</p>

<p>4) saab aru, et teadlased esitavad küsimusi ning teevad neile vastamiseks vaatlusi ja katseid;</p> <p>5) toob näiteid elusorganismide tähtsuse kohta looduses;</p> <p>6) mõistab, et inimene on osa loodusest ja sõltub sellest; toob näiteid, kuidas inimene loodust oma tegevusega mõjutab;</p> <p>7) liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodust, teisi ja iseennast.</p>	<p>lemmikloom, toitumine, kasvamine, paljunemine, hingamine.</p> <p>Praktilised tööd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) loodusvaatlused: taimede välisehitus, loomade välisehitus; 2) ühe taime või looma uurimine, ülevaate koostamine; 3) uurimus: taimede kasvamine ja arenemine; 4) uurimus pakendite lagunemise kohta; 5) õppekäik: organismid erinevates elukeskkondades. <p>Lõiming: Eesti keel - loodusteaduslike tekstide lugemine. Matemaatika - uurimuslik õpe, erinevad graafilised esitlusviisid; loendamine ja võrdlemine. Kunst ja tööõpetus - taimede ja loomade joonistamine.</p>
---	---

TEEMA INIMENE

Õpitulemus	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab inimese välisehitust, toitumist ja kasvamist; 2) saab aru, et teadlased esitavad küsimusi ning teevad neile vastamiseks vaatlusi ja katseid; 3) arvestab elusolendite (sh kaasinimeste) vajadusi; 4) tarbib vastutustundlikult, väldib enda ja teiste tervise kahjustamist; 5) mõistab, et inimene on osa loodusest ja sõltub sellest; toob näiteid, kuidas inimene loodust oma tegevusega mõjutab; võrdleb inimeste elu maal ja linnas. 	<p>Õppesisu: Inimese välisehitus. Inimese toiduvajadused ja tervislik toitumine. Hügieen kui tervist hoidev tegevus. Inimese elukeskkond. Inimene looduse osana. Vastutustundlik eluviis, jäätmete sorteerimine, jäätmete vähendamine.</p> <p>Põhimõisted: Keha, kehaosad, toit, toiduaine, tervislik toitumine, tervis, haigus, jäätmed, asula, linn, alev, küla.</p> <p>Praktilised tööd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) enesevaatlus, mõõtmine; 2) päevamenüü koostamine ja selle tervislikkuse hindamine; 3) kokandusprojektid (tervislikud näksid, vitamiinihommikud, jne); 4) uurimus: jäätmete sorteerimine kodus. <p>Lõiming: Eesti keel - kirjeldamine- ja jutustamine Liikumisõpetus - erinevad liikumismängud. Kunsti- ja tööõpetus - inimese modelleerimine savist, plastiliinist vms materjalist.</p>

TEEMA ILM

Õpitulemus	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teeb ilmavaatlusi, vormistab andmeid ning teeb nende põhjal järeldusi; 2) iseloomustab ilma; 	<p>Ilmavaatlused. Ilmastikunähtused.</p> <p>Põhimõisted: Pilvisus, tuul, õhutemperatuur, sademed: vihm, lumi.</p> <p>Praktilised tööd:</p>

<p>3) märkab ja jälgib looduses toimuvaid aastaajalisi muutusi ning toob näiteid nende tähtsuse kohta inimese elus.</p>	<p>1) ilma vaatlemine; 2) õhutemperatuuri mõõtmine; 3) ilmaennustuse ja tegeliku ilma võrdlemine; 4) tuulelipu meisterdamine ja tuule suuna määramine.</p> <p>Lõiming: Eesti keel - teadustekstide lugemine kasutamine. Matemaatika -eristamine, võrdlemine, mõõtmine. Kunst - erinevate ilmastikunähtuste joonistamine/maalimine.</p>
---	---

4.3. 3. klass loodusõpetus õpitulemused ja õppesisu

TEEMA ORGANISMIDE RÜHMAD JA KOOSSELU	
Õpitulemus	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) eristab ühte liiki kuuluvaid organisme; 2) eristab selgroogseid (kala, kahepaikne, roomaja, lind ja imetaja) ning selgrootuid (putukad ja ämblikud) organisme; 3) teab kodukoha tuntumaid loomi, taimi ja seeni; 4) kirjeldab õpitud loomade eluviise ja elupaiku; 5) oskab vältida loomade ning mürgiste taimede ja seentega seotud ohtusid; 6) toob näiteid organismide seoste kohta looduses ning koostab lihtsamaid toiduahelaid; 7) leiab õpetaja suunamisel infot loodusteaduste kohta, kasutab andmekogumiseks meedia- ja tehnoloogiavahendeid; 8) saab aru, et teadlased esitavad küsimusi ning teevad neile vastamiseks vaatlusi ja katseid; 9) teab, et katsete kordamine suurendab tulemuste usaldusväärsust, leiab katses mõjuteguri; 10) märkab kodukoha elurikkust ja maastiku mitmekesisust ning selgitab nende olulisust; 11) arvestab elusolendite (sh kaasinimeste) vajadusi; 12) teeb ettepanekuid lähiümbruse keskkonnahoiuks ning osaleb selle suunalistes tegevustes. 	<p>Taimede mitmekesisus. Loomade mitmekesisus. Seente mitmekesisus. Elusorganismide rühmitamine, toiduahel. Elusolendite kooselu. Jätkusuutlik eluviis, loodushoid.</p> <p>Põhimõisted: õistaim, vili, seeme, okaspuu, käbi, sõnajalg, sammal, samblik, selgroogsed, kalad, kahepaiksed, roomajad, linnud, imetajad, selgrootud, ussid, putukad, ämblikud, seeneniidistik, kübarseened, eosed, hallitus, pärm, kooselu, taimtoiduline, loomtoiduline, segatoiduline, toiduahel, loodushoid, jäätmed, jätkusuutlikkus.</p> <p>Praktilised tööd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lihtsa kollektsiooni või herbariumi koostamine mõnest organismirühmast; 2) looma välisehituse ja eluviisi uurimine; 3) seente vaatlemine või hallitus/pärmseente kasvamise uurimine; 4) organismide kooselu uurimine välitingimustes (erinevates elupaikades); 5) loodusretked ja matkad (looduskeskkonna mitmekesisus ja selle hoidmine); 6) keskkonnateadlikkuse kampaaniad. <p>Lõiming: Eesti keel - esitluste, näituste, reklaamide koostamine. Matemaatika - andmete tõlgendamine, lihtsate diagrammide loomine. Inimeseõpetus - käitumisreeglid looduses. Töö- ja kunstiõpetus - meisterdada/ joonistada erinevaid elusolendeid. Taaskasutatavast materjalist meisterdamine.</p>

TEEMA LIIKUMINE JA JÕUD	
Õpitulemus	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodust, teisi ja iseennast; 2) uurib erinevate kehade liikumist ja pidurdusteedkonda; teeb oletusi katse tulemuse kohta; määrab katses mõjuteguri, teeb katse põhjal lihtsaid järeldusi; 3) leiab õpetaja suunamisel infot erinevatest allikatest; 4) käitub liikluses ohutult, märkab ohuolukordi. 	<p>Põhimõisted: liikumine, kiirus, jõud</p> <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> * kehade kauguse ja kiiruse hindamine; * liikuva keha pidurdusteedkonna uurimine erinevates tingimustes; * jõudude mõju uurimine objekti käitumisele viskamisel, kukkumisel, põrgatamisel ja veeremisel. <p>Lõiming:</p> <p>Liikumisõpetus - (liikumise seotud katsete läbiviimine koostöös liikumisõpetajaga. Taimede ning loomade erineva liikumisvõime võrdlemine;</p> <p>Matemaatika - pikkusühikud ja pikkuse mõõtmine.</p>
TEEMA ELEKTER	
Õpitulemus	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) koostab lihtsama vooluringi; 2) teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad materjalid; 3) väldib elektrivooluga seotud ohtlike olukordi, kasutades õpitud teadmisi; 4) pakub välja viise elektrikokkuvõeteks kodus ja koolis. 	<p>Vooluring. Elektrijuhtid ja mitteelektrijuhtid. Elektri kasutamine ja säästmine. Ohutusnõuded.</p> <p>Põhimõisted: vooluallikas, lüliti, elektrijuht, metall, plast</p> <p>Praktilised tööd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lihtsa vooluringi koostamine; 2) materjalide elektrijuhtivuse kindlaks tegemine; 3) lihtsal vooluringil põhineva eseme meisterdamine või tuunimine; 4) plakati, mõistekaardi vms koostamine elektrikodus kasutamisest ja säästmisest.
TEEMA KAART	
Õpitulemus	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) saab aru kaardist; leiab kooliümbruse kaardilt tuttavaid objekte; 2) leiab õpetaja suunamisel infot kaardirakenduste kohta, kasutab andmekogumiseks, õppimiseks ning koostööks meedia- ja tehnoloogiavahendeid; 3) leiab Eesti kaardil oma kodukoha, suuremad kõrgustikud, saared, poolsaared, lahed, jõed, järved ja linnad; 4) määrab suundi kompassiga; 	<p>Õppesisu:</p> <p>Põhimõisted: kompass, ilmakaared, magnet, plaan, pealtvaade, leppemärk, leppevärv, kaart, kaardi legend, põhi- ja vaheilmakaared, kõrgustik, madalik, saar, poolsaar, laht, järv, jõgi, asulad</p> <p>Praktilised tööd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) magnetite vaheliste tõmbe- ja tõukejõudude uurimine, erinevate materjalide magnetilisuse uurimine; 2) lihtsa kompassi meisterdamine; 3) ilmakaarte määramine kaardil. 4) lihtsa plaani koostamine;

<p>5) märkab kodukoha elurikkust ja maastiku mitmekesisust ning selgitab nende olulisust;</p> <p>6) liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodust, teisi ja iseennast.</p>	<p>5) plaani järgi liikumine kooli ümbruses;</p> <p>6) asula (kodukoha) maketi loomine, maketile plaani koostamine;</p> <p>7) orienteerumismängu koostamine;</p> <p>8) õppekäigud: oma maakonnaga tutvumiseks.</p> <p>Lõiming: Matemaatika, eesti keele ja tööõpetusega - oskus lugeda ja aru saada tööjuhendist ning selle järgi katseid teha. Matemaatika - mõõtühikud, mõõtkava, arvutamine; kunsti- ja tööõpetus: leppemärkide joonistamine, maketi koostamine, plaani joonistamine, plaanist arusaamine; kehaline kasvatus: plaani järgi orienteerumine, liikumis- ja maastikumängud; eesti keel: plaani järgi kooliümbruse jt kohtade kirjeldamine, jutu koostamine kodukoha (järve, jõe, saare, kõrgustiku vm) kohta, küsimuste esitamine.</p>
--	---

4.4. Loodusõpetuse ainetundi lõimitud uurimusliku õppe õpitulemused ja õppesisu

Uurimuslik õpe on väga hea õppijakeskne tööviis uute loodusteadmiste hankimisel, sest keskendub nii teadmiste omandamisele kui ka uurimisprotsessi mõistmisele. Sellise tööviisi alguspunktis küsitakse õpilastelt või lastakse neil endil moodustada avatud küsimus, millele nad uurimistegevuse käigus vastuse leiavad või sõnastavad sellise oletuse, mida saab tegevuse käigus kontrollida (katse, vaatlus); ja selgituste sõnastamist, mis toetub kogutud andmetele. Loodusõpetuse uurimusliku õppe käigus kasutatakse ja laiendatakse I kooliastme eesti keele uurimuslikus õppes omandatud tekstitöötamise ja teisi digioskusi. Õpetaja teeb õppeaastaks valiku, milliseid ning millises mahus loodusõpetuse praktilisi töid digiseadmeid kasutades läbi viiakse. Kui on tegemist probleemiga, mille lahendamiseks vajalike eksperimentide või vaatluste läbiviimine ei ole õpilastele jõukohane, võib piirduda probleemi ja uurimisküsimuse sõnastamise või hüpoteesi püstitamise ja planeerimisega. Võib ka keskenduda esitatud andmete analüüsile ja tõlgendamisele. Piirduda tuleb lihtsamate mõistete seletamisega, mitte esitada rangeid teaduslikke definitsioone. Andmeid saab koguda raamatutest ja Internetist otsimootori abil märksõnu kasutades. I kooliastmes on õpilastele jõukohased lihtsamad empiirilised uurimismeetodid. Õpikeskkond, sh virtuaalne peab õpilasi aktiveerima, suurendama nende iseseisvust ja loovust ning kujundama koostööoskusi (sh veebipõhistes keskkondades). Uurimusliku õppega omandatud uurimuslikud oskused on aineteülesed ja neid saab rakendada kõigis igapäevaelu valdkondades. Teadmiste ja oskuste omandamisel ning loovuse kujundamisel on tähtsal kohal probleemide lahendamine, sh digivõimaluste abil. Uurimuslikke ülesandeid võib täita klassis, digikeskkonnas, õuesõppetundides, õppekäikudel ning kodutööna. Klassis saab korraldada katseid.

4.4.1. 2. klassi loodusõpetuse ainetundi lõimitud uurimusliku õppe õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: 1) teeb lihtsamaid loodusvaatlusi ning uurimuslikke tegevusi; teeb juhendi järgi lihtsamaid praktilisi töid</p> <p>2) sõnastab oma meeltega saadud kogemusi ning nähtuste ja objektide omadusi;</p> <p>3) teeb vajalikke vahendeid kasutades praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid;</p> <p>4) vormistab vaatlusinfo, teeb järeldusi ning esitleb neid erineval viisil, sh digivahendeid kasutades;</p> <p>5) kasutab õppetekstides leiduvaid loodusteaduslikke mõisteid suulises ja kirjalikus kõnes;</p> <p>6) kasutab õpitud loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelus otsuseid tehes.</p>	<p>Esitluse koostamine. Esitluse vormistamine ja kujundamine. Teksti ja pildi lisamine slaidile, slaidi kujundus. Esitluse ettekandmine digivahendeid kasutades. Tekstitöötlus. Tekstisisestamine, vormindamine ja kopeerimine. Tiitellehe koostamine ja vormindamine.</p> <p>Failide haldamine. Faili salvestamine, kopeerimine, kustutamine, jagamine Teras.</p> <p>Uurimuslikud põhioskused: vaatlemine; mõõtmine; info analüüsimine ja esitamine; klassifitseerimine; järeldamine, mis tugineb vaid kogutud andmetele. Kirjaliku, koos piltidega kokkuvõtte koostamine.</p> <p>Loodusõpetuse praktilised ja uurimuslikud tööd.</p>

4.4.2. 3. klassi loodusõpetuse ainetundi lõimitud uurimusliku õppe õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) on omandanud uurimuslikud põhioskused;</p> <p>2) koostab vaatluste, eksperimentide jms kohta esitluse, tekstifaili kooli kirjalikke vormistusnõudeid järgides;</p> <p>3) teeb vajalikke vahendeid kasutades praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid;</p> <p>4) väärtustab uurimuslikku tegevust</p>	<p>Uurimuslikud põhioskused: probleemide, uurimisküsimuste ja hüpoteeside sõnastamine; eksperimendi, vaatluse jms kavandamine; vaatlemine; mõõtmine-andmete kogumine; info analüüsimine; klassifitseerimine; tõlgendamine ja järeldamine, mis tugineb vaid kogutud andmetele ning tulemuste esitamine.</p> <p>Esitluse koostamine. Esitluse vormistamine ja kujundamine. Teksti ja pildi lisamine slaidile, slaidi kujundus. Esitluse ettekandmine digivahendeid kasutades.</p> <p>Tekstitöötlus. Teksti sisestamine, vormindamine ja kopeerimine. Pildi ja tabeli lisamine. Tiitellehe koostamine ja vormindamine.</p> <p>Loodusõpetuse praktilised ja uurimuslikud tööd.</p>

5. Matemaatika ainekava

Matemaatikaõpetuse eesmärk on toetada õpilastes eakohase matemaatikapädevuse kujunemist, mis tähendab matemaatika mõistete, seoste ja protseduuride tundmist, nende sisemise loogika mõistmist ning rakendamise oskust nii eluliste kui ka ainealaste probleemide lahendamisel. Õppetegevus on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ja õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaiks

õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja võtta vastutust oma õppimise eest.

Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, sh erialaste terminite õigele kasutusele ja õigekirjale, mis üldjuhul ei mõjuta tööle antavat hinnangut. Hindamisvahendi ja -viisi valik sõltub püstitatud õppe-eesmärkidest ja eeldatavast õpitulemusest. Hindamisel lähtutakse kooli hindamisjuhendist. Valdkonnaülene ainete lõimingu saavutatakse metoodilise ühisosa järgimisel, õppeainete kattuvate teemade, ühiste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil, sh ainevaldkonnasisesed või- ülesed uurimistööd, loovtööd, projektid või õpetades ajalist kooskõla järgides. Teadlik pädevuste kujundamine on lõimingu aluseks. Üld- ja läbivate teemade pädevuste kujundamine ja õppeainete lõimimine toimub kooli õppekava üldosa punktide 4 alapunkt 2 ning 2.7 ja 2.8 põhimõtteid ja viise rakendades ning kavandatakse vastavalt üldosa punktile 9.7 õpetaja töökavas.

5.1. Matemaatika 1. klass õpitulemused ja õppesisu

TEEMA ARVUTAMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: 1) loendab, loeb, kirjutab naturaalarve 0-100; järjestab ja võrdleb naturaalarve 0-100; 3) nimetab üheline ja kümneline asukohta kahekohalises naturaalarvus; 4) loeb ja kirjutab järgarve. 5) liidab peast 20 piires; 6) lahutab peast üleminekuta kümnest 20 piires; 7) valdab esialgseid oskusi lahutada üleminekuga kümnest 20 piires; 8) liidab ja lahutab peast täiskümneid 100 piires; 9) asendab proovimise teel võrdustesse seal puuduvat arvu oma arvutusoskuse piires.</p>	<p>Arvud 0 – 100. Arvu järk ja järguühikud. Märgid >, <, +, -, =. Liitmise ja lahutamise omadused. Täht võrduses. Põhimõisted: paarisarv, paaritu arv, üheline, kümneline, järgarvud, võrdus, võrratus, järjestamine, võrdlemine, suurem kui, väiksem kui, on võrdne, liitmine, lahutamine, täht arvu tähisena Lõiming: Eesti keel - funktsionaalse lugemisoskuse harjutamine, visuaalselt esitatud infost arusaamine, töökorralduste kuulamine ja mõistmine. Liikumine - aktiivsed mängud arvutamise harjutamiseks.</p>

TEEMA MÕÕTMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: 1) kirjeldab mõõtühikute suurust endale tuttavate suuruste kaudu;</p>	<p>Mõõtühikud meie ümbruses. Pikkusühikud. Massiühikud. Mahuühikud. Ajaühikud. Rahaühikud. Temperatuuriühik. Kell ja kalender.</p>

<ol style="list-style-type: none"> 2) kasutab mõõtes sobivaid mõõtühikuid; 3) hindab enda ümbruses suurusi ja oskab neid arvestada; 4) mõistab, mida esitatud mõõtarv reaalselt tähendab; 5) liidab ja lahutab nimega arve; 6) mõõdab lõigu pikkuse ja joonestab etteantud pikkusega lõigu; 7) arvutab murdjoone pikkuse; 8) tunneb kalendrit ja seostab seda oma elu tegevuste ja sündmustega. 	<p>Põhimõisted: mõõtühik, sentimeeter (cm), meeter (m), gramm (g), kilogramm (kg), liiter (l), sekund (sek), minut (min), tund (h), ööpäev, nädal, kuu, aasta, euro (€), sent (s), kraad (celsius)</p> <p>Lõiming: Loodusõpetus - mõõtmisega seotud ülesanded (temperatuuri mõõtmine; pikkuse mõõtmine; kaalumine) ning saadud mõõtmete võrdlemine; kalender - aastaring) Liikumine - Aktiivsed mängud arvutamise harjutamiseks. Jooksmisel/palli viskamisel distantsti mõõtmise meetrites, hüpete mõõtmine sentimeetrites; aja mõõtmine sekundites (60 meetri jooksmine). Kunsti- ja tööõpetus - õppeotstarbelise kella, kalendri/termomeetri, rahakoti meisterdamine; prinditud rahatähtede väljalõikamine (poemängudes kasutamiseks).</p>
--	--

TEEMA GEOMEETRILISED KUJUNDID	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) eristab lihtsamaid geomeetrilisi kujundeid ja nende põhilisi elemente; 2) leiab ümbritsevast õppetundides käsitletud tasandilisi ja ruumilisi kujundeid; 3) kasutab asjakohast keelt ümbruses esinevate ruumiliste vormide kirjeldamiseks; 4) rühmitab geomeetrilisi kujundeid nende ühiste tunnuste alusel; 5) joonestab risküliliku ja ruudu. 	<p>Geomeetrilised kujundid. Esemete ja kujundite rühmitamine, kirjeldamine, võrdlemine. Lõigu joonestamine.</p> <p>Põhimõisted: geomeetriline kujund, tasandiline kujund, ruumiline kujund, punkt, sirgjoon, kõverjoon, lõik, ring, kolmnurk, nelinurk, ruut, ristkülik, kera, kuup, risttahukas, püramiid, tipp, serv, tahk</p> <p>Lõiming: Eesti keel - luuletused kujunditest. Loodusõpetus - kujundid looduses; kujundid tähistavas. Kunsti- ja tööõpetus - tasapinnalistest kujunditest pildi joonistamine/kokkupanemine; ruumiliste kujundite voltimine. Liikumine - erinevate liikumismängude mängimine tasapinnaliste kujundite nimetamise harjutamiseks; kujundite moodustamine paarides/rühmades iseenda kehadest.</p>

TEEMA PROBLEEMIDE LAHENDAMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) modelleerib õpetaja abiga tekstülesande sisu; 2) lahendab iseseisvalt ühetehtelisi tekstülesandeid; 3) koostab ühetehtelisi tekstülesandeid; 	<p>Tekstipõhiste matemaatiliste probleemide lugemine ja analüüs. Probleemi oluliste tingimuste ja küsimuste tuvastamine. Samm-sammult lahendusprotsessi läbiviimine. Lahenduste suuline ja kirjalik esitamine. Matemaatiliste probleemide seostamine igapäevaeluga.</p>

<p>4) lahendab ühetehtelisi liitmise ja lahutamise tekstülesandeid 20 piires;</p> <p>5) hindab oma arengut matemaatiliste teadmiste ja oskuste omandamisel;</p> <p>6) hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust;</p> <p>7) valib endale õpetaja suunamisel võimetekohase probleemi ja lahendab selle.</p>	<p>Lõiming: Eesti keel - funktsionaalse lugemisoscuse harjutamine, tekstülesannete lahendamine: tekstist vajalike andmete leidmine ning nendega arvutamine, visuaalselt esitatud infost arusaamine, töökorralduste kuulamine ja mõistmine. Tekstülesannete koostamine (tekstiloome) ja lahendamine (teksti mõistmine); erinevad koostööülesanded (suhtlemisoscus). Töö tekstiga probleemülesannete lahendamisel.</p>
--	---

5.2. Matemaatika 2. klass õpitulemused ja õppesisu

TEEMA ARVUTAMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) loendab, loeb ja kirjutab, naturaalarve 0-1000;</p> <p>2) järjestab ja võrdleb naturaalarve 0-1000;</p> <p>3) nimetab kahe- ja kolmekohalises arvus järke (ühelised, kümmelised, sajalised); määrab nende arvu;</p> <p>4) esitab kahekohalist arvu üheliste ja kümmeliste summana;</p> <p>5) loeb ja kirjutab järgarve;</p> <p>6) teab liitmise ja lahutamise tehete liikmete ja tulemuste nimetusi;</p> <p>7) liidab ja lahutab 100 piires;</p> <p>8) liidab ja lahutab peast täissadadega 1000 piires;</p> <p>9) selgitab korrutamist liitmise kaudu;</p> <p>10) korrutab arve 1–10 kahe, kolme, nelja ja viiega;</p> <p>11) selgitab jagamise tähendust, kontrollib jagamise õigsust korrutamise kaudu;</p> <p>12) määrab õige tehete järjekorra avaldises.</p>	<p>Arvud 0 – 1000. Arvu järk, järguühikud ja järkarvude summa Naturaalarvu kujutamine arvkiirel. Liitmise ja lahutamise omadused. Tehete järjekord. Täht võrduses. Korrutamine ja jagamine. Arvavaldis.</p> <p>Põhimõisted: arv, number, sajaline, võrdus, võrratus, arvkiir, liidetav, summa, vähendatav, vähendaja, vahe, avaldis, arvavaldis, avaldise väärtus, täht arvu tähisena, tundmatu, korrutamine, jagamine, pöördtehe.</p> <p>Lõiming: Eesti keel - koostatakse matemaatilisi jutukesti etteantud arvude ja piltide järgi. Suunatakse kasutama matemaatika oskussõnavara ning järgima õigekeelsusnõudeid. Kujundatakse teadlik lugemisoscus matemaatilise teksti kaudu. Õpilane koostab tekstülesandeid etteantud andmete põhjal. Liikumine- erinevaid liikumismängud. Loodusõpetus- leitakse loodusega seotud andmeid ja fakte internetist.</p>

TEEMA MÕÕTMINE	
Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted, lõiming
<p>Õpilane:</p> <p>1) Kasutab mõõtes sobivaid mõõtühikuid;</p> <p>2) hindab enda ümbruses suurusi ja oskab neid arvestada;</p>	<p>Pikkusühikud. Massiühikud. Mahuühik. Ajaühikud Rahaühikud. Temperatuuriühik. Kell ja kalender.</p> <p>Põhimõisted: Mõõtühik, millimeeter (mm), sentimeeter (cm), detsimeeter (dm), meeter (m), kilomeeter (km), gramm (g), kilogramm (kg), tonn (t), liiter (l), sekund</p>

<p>3) mõistab, mida esitatud mõõtarv reaalselt tähendab;</p> <p>4) mõõdab lõigu pikkuse ja joonestab etteantud pikkusega lõigu.</p>	<p>(sek), minut (min), tund (h), sajand (saj), aasta (a), euro (EUR), sent (s), kraad (celsius), nimega arvud, ühenimelised ühikud.</p>
	<p>Lõiming: Emakeel- mängitakse poemängu käibel olevate rahahühikutega arutamise ning viisaka suhtlemise treenimiseks. Liikumine- füüsiline tegevus ja õpitud mõisted aitavad kaasa seoste loomisele. Kunst ja tööõpetus- tundides kavandatakse, mõõdetakse, tehakse jooniseid Loodusõpetus- loodusobjektide mõõtmine, termomeetrilt näidu lugemine, järelduste tegemine.</p>

TEEMA GEOMEETRILISED KUJUNDID	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Mõõdab lõigu pikkuse ja joonestab etteantud pikkusega lõigu; 2) mõõdab hulknurga külgede pikkused ja arvutab übermõõdu; 3) joonestab ristküliku ja ruudu; 4) arvuta murdjoone pikkuse; 5) eristab lihtsamaid ruumilisi kujundeid ja nende põhilisi elemente; 6) leiab ümbritsevast keskkonnast õppetundides käsitletud ruumilisi kujundeid; 7) rühmitab geomeetrilisi kujundeid nende ühiste tunnuste alusel. 	<p>Tasandilised kujundid. Esemete ja kujundite rühmitamine. Asukoha ja suuruse kirjeldamine ning võrdlemine. Ruumilised kujundid.</p> <p>Põhimõisted: Alguspunkt, lõpp-punkt, täisnurk, punkt, murdjoon, lõik, ring, kolmnurk, nelinurk, ristkülik, ruut, tipp, külge, nurk, kera, kuup, risttahukas, püramiid, silinder, koonus, serv, tipp tahk.</p> <p>Lõiming: Loodusõpetus -märkab looduses tasandilisi ja ruumikujundeid; järjestab, rühmitab ja klassifitseerib neid tunnuste järgi. Liikumisõpetus- kasutab mõisteid: kiirus, aeg, tee pikkus, pikem, lühem, aeglasem-kiirem jt ning teeb jõukohaseid arvutusi. Õpilane seostab mängudes kasutatavaid erinevaid spordivahendeid geomeetriliste kujunditega. Kunst ja tööõpetus- joonestatakse sirkliga erinevaid mustreid.</p>

TEEMA PROBLEEMIDE LAHENDAMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Modelleerib õpetaja abiga tekstülesande sisu, selgitades selle abil tekstis antud seoseid (joonis, skeem); 2) koostab ja lahendab ühetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuste piires; 	<p>Probleemi sõnastamine. Matemaatiliste visandite kasutamine probleemi mõistmiseks ja lahendamiseks. Erinevate lahendusviiside uurimine. Tulemustest järelduse tegemine. Matemaatiliste ideede ja lahenduste suuline esitamine. Matemaatiliste probleemide seostamine igapäevaeluga.</p> <p>Lõiming Eesti keel- õpilane koostab tekstülesandeid etteantud andmete põhjal. Kujundatakse teadlikku</p>

<ol style="list-style-type: none"> 3) sõnastab kahetehtelise tekstülesande lahendamiseks vajalikud küsimused ja lahendab lihtsamaid kahetehtelisi tekstülesandeid; 4) analüüsib ja lahendab iseseisvalt eri tüüpi ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid; 5) lahendab mitmetehtelisi tekstülesandeid; 6) hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust; 7) rakendab omandatud teadmisi ja oskusi uute tundmatute probleemülesannete lahendamisel; 8) hindab oma arengut matemaatiliste teadmiste ja oskuste omandamisel; 9) lahendab probleemülesandeid toetavate küsimuste abil; 10) valib endale sobiva lahendustee ja hindab kriitiliselt saadud tulemust; 11) kontrollib ja hindab oma lahenduskäikude tulemust. 	<p>lugemisoskust matemaatilise teksti ning erinevate töökorralduste kaudu.</p>
---	--

5.3. Matemaatika 3. klass õpitulemused ja õppesisu

TEEMA ARVUTAMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) loendab, loeb ja kirjutab naturaalarve 0–10 000; 2) järjestab ja võrdleb naturaalarve 0–10 000; 3) esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana; 4) loeb ja kirjutab järgarve; 5) teab liitmise ja lahutamise tehete liikmete ja tulemuste nimetusi; 6) liidab ja lahutab peast arve 100 piires; 7) liidab ja lahutab kirjalikult arve 10 000 piires; 8) määrab õige tehete järjekorra avaldises; 9) leiab tähe arvvaartuse võrdustes proovimise teel; 10) nimetab korrutamise- ja jagamistehte liikmeid; 	<p>Arvud 0 – 10 000. Arvu järk, järgühikud ja järkarvude summa. Naturaalarvude kujutamise arvkiirel. Liitmise ja lahutamise omadused. Kirjalik liitmine ja lahutamine 10 000 piires. Täht võrduses. Korrutustabel. Korrutamise- ja jagamistehte liikmete nimetused. Arvavaldis, tehete järjekord ja sulud. Summa korrutamine ja jagamine arvuga. Arv 0 tehetes. Harilik murd. Murrud $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$.</p> <p>Põhimõisted: naturaalarv, tuhandeline, kümnetuhandeline, järgarvud, järgühikud, järkarvud, järkarvude summa, avaldis, arvavaldis, avaldise väärtus, täht arvu tähisena, muutuja, pöörde, tegur, korrutis, jagatav, jagaja, jagatis, murd, murru lugeja, murru nimetaja, tervik, osa, pool, veerand, kolmandik, viiendik.</p> <p>Lõiming Eesti keel - arvsõnade õigekirja harjutamine. Loodusõpetus - loodusmatka pikkuse arvutamine, Eesti linnadevaheliste teepikkuste arvutamine, erinevate looma ja taimede faktidega arvutamine.</p>

<p>11) selgitab jagamist kui korrutamise pöördtehet;</p> <p>12) valdab korrutustabelit, korrutab ja jagab peast arve korrutustabeli piires;</p> <p>13) korrutab peast ühekohalist arvu kahekohalise arvuga;</p> <p>14) jagab peast kahekohalist arvu ühekohalise arvuga 100 piires;</p> <p>15) tunneb korrutamise ja jagamise tehete omadusi;</p> <p>16) määrab õige tehete järjekorra avaldises;</p> <p>17) leiab tähe arvvaartuse võrdustes proovimise teel;</p> <p>18) selgitab murdude $1/2$, $1/3$, $1/4$ ja $1/5$ tähendus osana kujundist ja osana hulgast;</p> <p>19) leiab $1/2$, $1/3$, $1/4$ ja $1/5$ arvust.</p>	<p>Kunstiõpetus - korrutustabeli vastuste järgi pildi värvimine, murdude kasutamine proportsioonide ja suuruste mõistmiseks, lippude värvimine murdudena.</p> <p>Muusikaõpetus - rütmide ja nootide pikkused.</p> <p>Tööõpetus - murrud retseptides.</p>
--	--

TEEMA MÕÕTMINE

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab mõõtühikute suurust endale tuttavate suuruste kaudu;</p> <p>2) kasutab mõõtes sobivaid mõõtühikuid;</p> <p>3) hindab enda ümbruses suurusi ja oskab neid arvestada;</p> <p>4) mõistab, mida esitatud mõõtarv reaalselt tähendab;</p> <p>5) teisendab pikkus-, massi- ja ajaühikutega (valdavalt ainult naaberühikuid);</p> <p>6) liidab ja lahutab nimega arve.</p>	<p>Mõõtühikud. Pikkusühikud. Massiühikud. Mahuühikud. Ajaühikud. Rahaühikud</p> <p>Temperatuuriühik.</p> <p>Põhimõisted: mõõtühik, millimeeter (mm), sentimeeter (cm), detsimeeter (dm), meeter (m), kilomeeter (km), gramm (g), kilogramm (kg), tonn (t), liiter (l), sekund (s), minut (min), tund (h) sajand (saj), aasta (a), euro (EUR), sent (s), kraad (celsius), nimega arvud, ühenimelised ühikud.</p> <p>Lõiming:</p> <p>Eesti keel - retseptide lugemine.</p> <p>Loodusõpetus - loomade pikkused ja võrdlemine, taimeosade mõõtmine, ilmavaatlusel temperatuuri mõõtmine.</p> <p>Tööõpetus - meisterdamisel vajalike detailide mõõtmine.</p>

TEEMA GEOMEETRIILISED KUJUNDID

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) eristab lihtsamaid tasandilisi kujundeid ja nende põhilisi elemente;</p> <p>2) leiab ümbritsevast õppetundides käsitletud tasandilisi kujundeid;</p> <p>3) rühmitab tasapinnalisi kujundeid nende ühiste tunnuste alusel;</p> <p>4) arvutab murdjoone pikkuse;</p>	<p>Tasandilised kujundid ja nende põhilised elemendid. Sirge ja sirglõigu joonestamine, mõõtmine.</p> <p>Hulknurgad. Tasandiliste kujundite ümbermõõdu arvutamine. Ruumilised kujundid ja nende põhilised elemendid.</p> <p>Põhimõisted: punkt, sirge, sirglõik, murdjoon, ringjoon, keskpunkt, raadius, täisnurk, hulknurk, võrdkülgne ja täisnurkne kolmnurk, ümbermõõt, ümbermõõdu tähis P, kera, kuup, risttahukas,</p>

<p>5) mõõdab lõigu pikkuse ja joonestab etteantud pikkusega lõigu;</p> <p>6) joonestab ristküliku ja ruudu;</p> <p>7) joonestab võrdkülgse kolmnurga, ringjoone;</p> <p>8) selgitab hulknurga übermõõdu mõiste tähendust;</p> <p>9) mõõdab hulknurga külgede pikkused ja arvutab übermõõdu;</p> <p>10) eristab lihtsamaid ruumilisi kujundeid ja nende põhilisi elemente;</p> <p>11) leiab ümbritsevast õppetundides käsitletud ruumilisi kujundeid;</p> <p>12) kasutab asjakohast keelt ümbruses esinevate ruumiliste vormide kirjeldamiseks;</p> <p>13) rühmitab geomeetrilisi kujundeid nende ühiste tunnuste alusel.</p>	<p>püramiid, silinder, koonus, serv, tipp, tahk, pinnalaotus.</p> <p>Lõiming Loodusõpetus - tähistaeva uurimine (missuguseid kujundeid leidub tähistaevas tähtkujudest), kujundite leidmine loodusest. Kunstiõpetus - tasapinnalistest kujunditest pildi joonistamine, inimkeha kujutamine ristkülikute ja ruutude abil. Tööõpetus - ruumilise kujundi (karbi) meisterdamine.</p>
--	---

TEEMA PROBLEEMIDE LAHENDAMINE	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) rakendab omandatud teadmisi ja oskusi uute tundmatute probleemülesannete lahendamisel;</p> <p>2) valib endale õpetaja suunamisel võimetekohase probleemi ja lahendab selle;</p> <p>3) modelleerib õpetaja abiga tekstülesande sisu, selgitades selle abil tekstis antud seoseid (joonis, skeem, läbimängimine jt);</p> <p>4) koostab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid;</p> <p>5) analüüsib ja lahendab iseseisvalt eri tüüpi ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid;</p> <p>6) sõnastab kahetehtelise tekstülesande lahendamiseks vajalikud küsimused;</p> <p>7) hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust;</p> <p>8) hindab oma arengut matemaatiliste teadmiste ja oskuste omandamisel.</p>	<p>Õppesisu:</p> <p>Probleemi sõnastamine. Ühetehteliste tekstülesannete koostamine. Matemaatiliste visandite loomine õpetaja abiga. Erinevate lahendusviiside kasutamine. Tulemustest järelduse tegemine. Matemaatiliste probleemide seostamine igapäevaeluga.</p> <p>Lõiming:</p> <p>Eesti keel - töö tekstiga probleemülesannete lahendamisel, funktsionaalse lugemisoskuse harjutamine, tekstist vajalike andmete leidmine, tekstülesannete koostamisel tekstilooma harjutamine.</p> <p>Loodusõpetus - loodusteemaliste tekstülesannete lahendamine, kus vastuseks uued faktid õpitud loomade ja taimede kohta.</p>

6. Muusika ainekava

I kooliastme muusikaõppes on kesksel kohal musitseerimine – laulmine, pillimäng ja muusikaline liikumine.

Laulmisega kujundatakse alus muusikatraditsioonide edasikandmisele, mille olulisimaks väljundiks on ühislaul ja esmane koorilaulu kogemuse saamine. Lauldakse valdavalt ühehäälselt.

Laulurepertuaari kaudu arendatakse õpilase emotsionaalset laulmist ja pingevaba hääle tekitamist. Ühislauluvarasse kuuluvad laulud, mis seovad erinevaid põlvkondi ja kannavad edasi ühislaulmise traditsiooni säilimist. Pillimängus tutvutakse keha-, rütmi- ja plaatpillidega ning omandatakse väikekandle ja/või plokklöödi esmased mänguvõtted. Muusikalise liikumise kaudu arendatakse õpilastes julgust end vabalt väljendada. Muusikaline liikumine hõlmab eelkõige laulumänge ja eesti rahvatantse, samuti muusikažanre: marss, valss, polka. Liikumistegevustega tunnetatakse muusika temposid ja dünaamikat ning väljendatakse helikõrguste muutusi. Loov liikumine võimaldab õpilasel vabalt väljendada kuulnud muusikapala või esitatava laulu karakterit. Arendatakse koos tegutsemise huvi ja oskusi ning õpitakse teineteisega arvestama. Muusika kuulamises on oluline muusika kuulamisoskuste kujundamine. Õpitakse tunnetama muusika karakterit ja meeoleolu, arendatakse fantaasiat. Õpitakse eakohaselt iseloomustama kuulatud muusikateoseid muusikaliste oskussõnade ja loovate väljendusvahendite abil (liikumine, kunst, luule). Tutvutakse laulu või kuulatud muusikapala autoriga. Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, improvisatsioonide, muusikalise liikumise, muusika visualiseerimise ja tekstide loomisega. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, sh muusikalist kirjaoskust.

Silmaringi avardamiseks, muusikaelamuse kogemiseks külastatakse kontserte ja käiakse erinevatel muusika valdkonnaga seotud õppekäikudel. Valdkonnaülestes ainete lõimingu saavutatakse meetoodilise ühisosa järgimisel, õppeainete kattuvate teemade, ühiste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil, sh ainevaldkonnasisesed või- ülesed uurimistööd, loovtööd, projektid või õpetades ajalist kooskõla järgides. Teadlik pädevuste kujundamine on lõimingu aluseks. Üld- ja läbivate teemade pädevuste kujundamine ja õppeainete lõimimine toimub kooli õppekava üldosa punktide 4 alapunkt 2 ning 2.7 ja 2.8 põhimõtteid ja viise rakendades ning kavandatakse vastavalt üldosa punktile 9.7 õpetaja töökavas.

6.1. Muusika 1. klass õpitulemused ja õppesisu

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Õpilane:</p> <p>1) laulab julgelt, ilmekalt ja selge diktsiooniga, võtab osa ühislaulmisest;</p> <p>2) väljendab laulu sisu ja meeoleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot;</p> <p>3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>4) laulab peast I kooliastme ühislauke: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Kevadel“ ehk „Juba linnukesed...“ (eesti</p>	<p>TEEMA: LAULMINE</p> <p>Repertuaar</p> <p>Eakohased laste-, mängu-, regilaulud, eesti ja teiste rahvaste laulud. Õpitakse laulma peast I kooliastme ühislauke (OG hümn, Eesti hümn, „Kevadel“). Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt).</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii kogu klassiga, kui ka üksi, mille käigus harjutatakse kuulma ja kuulama nii ennast kui ka teisi. Tekitatakse harjumus lauldes hoida loomulikku kehahoidu (sirge selg, püstine pea, avatud suu). Õpilasi suunatakse laulma julgelt, ilmekalt ja selge diktsiooniga.</p>

<p>rahvaviis / J. H. Hermann ja P. Tekkel); OG hümn (T. Voll, L. Kuningas) 5) on tutvunud MI-SO-RA astmetega, muusikalise kirjaoskuse, õpitud rütmifiguuride ja pausiga.</p>	<p>Interpretatsioon. Mõtestatakse lauldava laulu sõnu, väljendamaks selle sisu ja meeleolu läbi erineva dünaamika (<i>piano, forte</i>, valjenedes, vaibudes) ja tempo (kiire, aeglane).</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu õppimist toetava muusikateooriaga, sh mõistetega: viis, rütm, meetrum, löök, takt, taktijoon, lõpujoon, taktimõõt (2-osaline ja 3-osaline taktimõõt), noot (noodipea ja noodivars). Tutvutakse rütmide rütmifiguuride ja pausiga</p> <p style="text-align: center;"> </p> <p>rütmisilpide TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, paus abil ning teadvustatakse neid laulmisel.</p> <p>Noodist laulmine. Õpitakse lugema noodist laulusõnu ning järgima rütmi liikumist. Tutvutakse erinevate noodimärkidega (kordusmärgid, esimene ja teine lõpp). Juhitakse tähelepanu laulu autoritele (helilooja ja luuletaja).</p> <p>Vorm. Kirjeldatakse õpitavate laulude vormi läbi mõistete salm, refrään, eelmäng ja vahemäng.</p> <p>Relatiivsed astmed ja astmemudelid: SO, MI, RA. Tutvutakse relatiivsete astmete ja nende käemärkidega. Astmed paigutatakse astmetrepile või -redelile ja noodijoonestikule.</p> <p>1Mõisted: löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, esimene ja teine lõpp, helilooja, luuletaja, koor, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>forte</i> (valjult), valjenedes, vaibudes.</p> <p>Praktilised tööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Häälemängud (eakohased hääleharjutused, hingamisharjutused jne). • Eakohaste laste-, mängu- regilaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansamblis ja üksi. • Osalemine koolikoori tegevuses.
<p>Õpilane: 1) mängib keha- rütmi- ja plaatpillidel lihtsamaid <i>ostinato</i>'sid, kaas-, eel- ja/või vahemänge, kasutades õigeid mänguvõtteid; 2) on tutvunud muusikalise kirjaoskusega: teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi musitseerimisel.</p>	<p>TEEMA: PILLIMÄNG Musitseerimisel kasutatakse teadlikult rütme, rütmifiguure ja pausi</p> <p style="text-align: center;"> </p> <p>Keha-, rütmi- ja plaatpillide mängimine kogu klassiga, ansamblis kui ka üksi.</p> <p>Kehapill. Tutvutakse kehapilli ning selle erinevate helide ja mänguvõimalustega. Rakendatakse kehapilli kasutades õpitud rütme.</p> <p>Rütmipillid. Tutvutakse oma koolis olevate rütmipillidega ja õpitakse rütmipillidel õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipillile kasutades õpitud rütme.</p> <p>Plaatpillid. Tutvutakse oma koolis olevate plaatpillidega ja õpitakse õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpillile kasutades õpitud rütme.</p> <p>Mõisted: löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, salm,</p>

	<p>refraän, helilooja, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>forte</i> (valjult), valjenedes, vaibudes, kehapill, rütmipillid, plaatpillid.</p> <p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus. • Rütmmängud. • Rütmi improviseerimine kehapillil, rütmipillidel ja plaatpillidel. • Keha-, rütmi- ja plaatpillidel lihtsamate <i>ostinato</i>'de mängimine. • Rütmi- ja fantaasiapillide meisterdamine.
<p>Õpilane:</p> <p>1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas;</p> <p>2) tajub ja tunnetab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid: rütme, rütmifiguure ja pausi, erinevaid temposid;</p> <p>3) tantsib koos kaaslastega eesti laulu- ja ringmänge.</p>	<p>TEEMA: MUUSIKALINE LIIKUMINE</p> <p>Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos (kogu klassiga), gruppides (näiteks pingiridade kaupa jne) kui ka üksi, mille käigus harjutakse liikuma ja tunnetama nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.</p> <p>Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu.</p> <p>Tutvutakse liikumise kaudu rütmide, rütmifiguuride ja pausiga </p> <p>Tunnetatakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu.</p> <p>Eesti laulu- ja ringmängud. Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes nende sisu ja pärimuslike traditsioonidega. Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid.</p> <p>Harjutatakse ühistegevustes liikumist paaris, ühiselt ringjoonel (sõõris), voores ja viirus.</p> <p>Mõisted: ringjoon (sõõr), voores, viirus, päripäeva ja vastupäeva, parem, vasak.</p> <p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu; muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas. • Erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine. <p>Eesti laulu- ja ringmängude mängimine.</p>
<p>Õpilane:</p> <p>1) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmipillidel, kasutades õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi.</p> <p>2) kasutab loovliikumist muusika meeolelu väljendamisel.</p>	<p>TEEMA: MUUSIKALINE OMALOOMING</p> <p>Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi või kõik koos. Muusikalisi osaoskusi kasutatakse omaloomingus nii eraldi kui ka omavahel lõimitult.</p> <p>Pillimäng. Luuakse rütmilisi improvisatsioone ning esitatakse neid keha- ja rütmipillidel. Omaloomingut luues kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi </p> <p>Liikumine. Väljendatakse muusikapala karaktereid improviseeritud liikumise kaudu. Laulu meeolelule luuakse sobivad liigutused.</p> <p>Mõisted: tempo, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, laul,</p>

	<p>muusikapala, salm, refrään, helilooja, luuletaja, koor, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>valjult</i> (forte), valjenedes, vaibudes.</p> <p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha- või rütmipillidel. • Muusika meeolelu väljendamine loovliikumise kaudu. <p>Muusika või laulu meeolelu ja/või karakteri väljendamine kunstitöodes.</p>
<p>Õpilane: kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb eakohaselt kuulatava laulu või muusikapala meeolelu ja karakterit;</p>	<p>TEEMA: MUUSIKALINE KUULAMINE</p> <p>Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta eakohaselt arvamust suuliselt või muul looval viisil.</p> <p>Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autorite ametitega (helilooja ja luuletaja). Uue repertuaari õppimisel juhitakse tähelepanu autoritele.</p> <p>Eesti rahvamuusika. Tutvutakse eesti rahvalauludega.</p> <p>Kontsert. Tutvutakse kontserdikülastaja hea käitumise tavadega.</p> <p>Mõisted: laul, muusikapala, tempo, helilooja, luuletaja, kontsert ja publik, koor, orkester, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>forte</i> (valjult), valjenedes ja vaibudes, kõrged ja madalad helikõrgused.</p> <p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusikapala või laulu meeolelu ja/või karakteri kirjeldamine. • Väljendab muusikapala karakterit kunstiteose kaudu. <p>Võimalusel kontserdi külastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne).</p>
<p>Lõiming teiste õppeainetega:</p> <p>Eesti keel - Keskendunud kuulamise harjutamine; õpitavate laulude või kuulatavate muusikapaladega seotud teemadel vestlemine; helide, häälte ja häälikute eristamine häälemängude kaudu, hääldustugevuse korrigeerimine; teksti rühmitamine (salm ja refrään).</p> <p>Kehaline kasvatus - Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu; laulu- ja ringmängud, liikumine muusika saatel, liikumisoskus; õige kehahoid ja keha tunnetamine lauldes, hingamine; koordineerimine; tempo; mäng kehapillil.</p> <p>Kunstiõpetus - Kuulatud muusika visualiseerimine, muusikapala karakteri, sisu, meeolelu jne väljendamine kunstitegevustes. Enda valmistatud rütmipillide värvimine.</p> <p>Loodusõpetus - Loodushelide kuulamine ja eristamine. Aastaajad: laulud erinevatest aastaegadest ja kalendritähtpäevadest. Arutelu aastaegade vaheldumisega seonduvate muutuste üle looduses. Linnu- ja loomariik muusikas. Laulud loodusest ja looduses toimuvast, kodu- ja metsloomadest. Rütmipillide valmistamine looduslikest materjalidest: puud, kivimid, liiv jm. Liikumismängud looduslikus keskkonnas. Looduse, lindude ja loomade häälte jäljendamine oma hääle, kehapilli, rütmipillidega. Looduse, lindude ja loomade jäljendamine tantsudes. Kodu ja kodumaa: Eestimaa loodus ja kodumaaga seotud sümbolika.</p> <p>Matemaatika. Loendamine, järgarvude kasutamine (nt õige takti või noodirea leidmisel) ja arvude võrdlemine; klassi paarideks või rühmadeks jagamine; rivi, sõõri vm kujundite moodustamine esinemisel või laulumängude mängimisel; märgid <, >.</p>	

Inimeseõpetus - Mina ja meie: teistega arvestamine. Kodu, kodumaa- ja rahvakalendri teemad. Tervis, häälehoid, loomuliku kehahoiu jälgimine laulmisel, pulss.

Tööõpetus - Rütmipillide valmistamine looduslikest, taaskasutatavatest vm materjalidest, nende kaunistuselementide kavandamine ja teostamine. Töövahendite korrashoid ja tööohutus.

6.2. Muusika 2. klass õpitulemused ja õppesisu

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Õpilane:</p> <p>1) oskab lauldes hoida loomulikku kehahoiu; on tutvunud laulmisele omaste hingamispehmetega; laulab vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris;</p> <p>2) väljendab laulu sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot; loeb iseseisvalt noodist laulusõnu;</p> <p>3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>4) laulab peast I kooliastme ühislaulu: OG hümn (T. Voll, L. Kuningas); „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu koduke“ (muusika ja sõnad A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus / J. Oro); „Rongisõit“ (G. Ernesaks / E. Niit);</p> <p>5) on tutvunud laulupidude traditsiooniga;</p> <p>6) mõistab eakohaselt muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes.</p>	<p>TEEMA: LAULMINE</p> <p>1. klassis omandatud teadmiste kordamine.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Õpitakse laulma peast I kooliastme ühislaulu: OG hümn, Eesti hümn, „Mu koduke“, „Tiliseb, tiliseb aisakell“, „Rongisõit“.</p> <p>Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt). Tutvutakse laulu autoritega (helilooja ja luuletaja).</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Kinnistatakse harjumust hoida laulmisel loomulikku kehahoiu. Tutvutakse laulmisele omaste hingamise pehmetega. Lauldakse julgelt, ilmekalt ja selge diktsiooniga. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatena. Tutvutakse laulupidude traditsiooniga ja kaasatakse õpilasi koolikoori.</p> <p>Interpretatsioon. Mõtestatakse lauldava laulu sõnu, väljendamaks selle sisu ja meeleolu läbi erineva dünaamika (<i>piano, forte</i>, valjenedes, vaibudes) ja tempo (kiire, aeglane).</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Täiendatakse juba õpitud laulu õppimist toetavat muusikateooriat, sh kinnistades mõisteid: viis (meloodia), rütm, meetrum, löök, takt, taktijoon, lõpujoon, taktimõõt (2-osaline ja 3-osaline taktimõõt), noot (noodipea ja noodivars).</p> <p>Kinnistatakse rütme,</p> <p style="text-align: center;"></p> <p>rütmifiguure ja pausi rütmisilpide abil TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, paus abil ning teadvustatakse neid laulmisel.</p> <p>Noodist laulmine. Loetakse ladusalt noodist laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Arvestatakse lauldes noodimärkidega.</p> <p>Vorm. Kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng.</p> <p>Relatiivsed astmed ja astmemudelid: SO, MI, RA, LE, JO, (alumine) RA_I ja (alumine) SO_I (pentatoonika).</p> <p>Mudellaulud. Kinnistatakse õpitud astmeid ja tutvutakse uute relatiivsete astmetega (SO, MI, RA, LE, JO, (alumine) RA_I ja (alumine) SO_I). Astmed paigutatakse</p>

	<p>astmetrepile või -redelile ja JO-võtme abil noodijoonestikule.</p> <p>Mõisted: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, viis (meloodia), salm, refrään, esimene ja teine volt, fermaat, latern, regilaul, helilooja, luuletaja, eeslaulja ja koor, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>forte</i> (valjult), valjenedes, vaibudes.</p> <p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Häälemängud (eakohased hääleharjutused, hingamisharjutused jne). • Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, regilaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansambelis ja üksi. • Laulmine ja improviseerimine õpitud astmemudelitel. <p>Osalemine koolikoori tegevuses.</p>
<p>Õpilane:</p> <p>1) mängib keha- rütmi- ja plaatpillidel lihtsamaid <i>ostinato</i>'sid,</p> <p>2) mõistab eakohaselt muusikalise kirjaoskuse tähtsust: teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi musitseerimisel.</p>	<p>TEEMA: PILLIMÄNG</p> <p>Musitseerimisel kasutatakse rütme, rütmifiguure ja pausi</p> <p></p> <p>Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse kogu klassiga, ansambelis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu.</p> <p>Kehapill. Kehapilli rakendatakse lihtsamates <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Rütmipillid. Musitseeritakse oma koolis olevatel rütmipillidel kasutades õigeid mänguvõtteid.</p> <p>Plaatpillid. Musitseeritakse oma koolis olevatel plaatpillidel kasutades õigeid mänguvõtteid.</p> <p>Mõisted: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt (2- ja 3-osaline), lõpujoon, volt, fermaat, latern, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, viis (meloodia), salm, refrään, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>forte</i> (valjult), valjenedes, vaibudes, kehapill, rütmipillid, plaatpillid.</p> <p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus. • Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel. • Keha-, rütmi- ja plaatpillidel lihtsamate ostinatode, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine. <p>Rütmipillide ja fantaasiapillide meisterdamine.</p>
<p>Õpilane:</p> <p>1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas;</p> <p>2) tajub ja tunnetab liikumise kaudu rütme, rütmifiguure ja pausi; tunnetab muusika erinevaid temposid ja väljendab dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu;</p>	<p>TEEMA: MUUSIKALINE LIIKUMINE</p> <p>Liikumistegevusi viiakse läbi kogu klassiga, kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.</p> <p>Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Tutvutakse liikumise kaudu rütmide, rütmifiguuride ja pausiga .</p> <p>Tunnetatakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu.</p>

<p>arvestab liikudes enda ja teiste asukohaga ruumis; 3) tantsib koos kaaslastega eesti laulu- ja ringmänge</p>	<p>Eesti laulu- ja ringmängud ning rahvatantsud. Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes laulumängu sisu ja pärimusliku traditsiooniga. Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid. Tantsitakse ühiselt eesti rahvatantse. Mõisted: ringjoon, viirg, päripäeva ja vastupäeva, parem, vasak. Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas. • Erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine. • Õpetajaga ühise liikumiskompositsiooni loomine, milles väljendatakse muusikapala ülesehitust (vormi). <p>Eesti laulu- ja ringmängude mängimine.</p>
<p>Õpilane: 1) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 2) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel, kasutades õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi; 3) loob lihtsamaid tekste 4) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel. 5) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus.</p>	<p>TEEMA: MUUSIKALINE OMALOOMING Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, paaris või kogu klassiga. Muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) kasutatakse omaloomingus nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. Laulmine. Luuakse lihtsamaid tekste ja esitatakse neid musitseerides. Improviseeritakse tuginedes pentatoonilistele astmetele (SO, MI, RA, LE, JO, (alumine) RA_I ja (alumine) SO_I). Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, rütmijärgnevusi ja <i>ostinato</i>'sid ning esitatakse neid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Omaloomingut luues kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi ning pentatoonikat. Liikumine. Improviseeritud liikumise kaudu väljendatakse muusikapala karakterit. Luuakse laulu meeleoluga sobivad liigutused. Mõisted: laul, muusikapala, viis (meloodia), salm, refrään, meetrum, tempo, löök, takt, taktijoon, 2- ja 3-osaline taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, regilaul, liisusalm, helilooja, luuletaja, solist, eeslaulja, ansambel, koor, dirigent, <i>piano</i> (vaikselt), <i>valjult</i> (forte), valjenedes, vaibudes. Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meloodia improviseerimine pentatoonikal. • Lihtsate rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel. • Lihtsamate tekstide loomine ja nende ilmekas esitamine. • Muusika meeleolu väljendamine loovliikumise kaudu. <p>Kunstitöodes kuulatud muusika või laulu meeleolu ja/või karakteri väljendamine.</p>
<p>Õpilane: 1) avaldab eakohaselt arvamust kogetud muusikaelamusest, kasutades õpitud oskussõnavara;</p>	<p>TEEMA: MUUSIKALINE KUULAMINE Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil.</p>

2) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb eakohaselt kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit;
3) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala);
4) eristab kõla ja välimuse järgi tuntumaid eesti rahvapille.

Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autorite ametitega (helilooja ja luuletaja). Uue repertuaari õppimisel tutvutakse autoritega.

Eesti rahvamuusika. Kuulatakse eesti rahvalaule ja rahvapille. Tutvutakse erinevate eesti rahvapillidega, neid eristatakse kuuldeliselt.

Vokaal- ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Tutvutakse erinevate esituskoosseisudega (solist, ansambel, koor).

Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.

Kontsert. Korratatakse kontserdikülastaja hea käitumise tavaid.

Mõisted: laul, muusikapala, meetrum, tempo, helilooja, luuletaja, solist, eeslaulja, ansambel, koor, orkester, kontsert ja publik, eesti rahvapillid, dirigent, *piano* (vaikselt), *forte* (valjult), valjenedes ja vaibudes.

Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)

- Muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine.
- Väljendab muusikapala karakterit kunstiteose kaudu.
- Rahvapillide kuulamine/vaatamine ja nende eristamine kõla ja välimuse järgi.

Võimalusel kontserdi küllastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne).

Lõiming teiste õppeainetega:

Eesti keel - Keskendunud kuulamise harjutamine; õpitavate laulude või kuulatavate muusikapaladega seotud teemadel vestlemine; helide, häälte ja häälikute eristamine häälemängude kaudu, hääldustugevuse korrigeerimine; sõnade silbitamine laulusõnades; teksti rühmitamine (salm ja refrään); laulusõnade lugemine ja tähenduse selgitamine; muusika oskussõnavara ja noodisümbolite tutvustamine.

Kehaline kasvatus - Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu; rahvatantsud, laulu- ja ringmängud, liikumine muusika saatel; õige kehahoid ja keha tunnetamine lauldes, hingamine koordinatsioon; tempo; mäng kehapillil.

Kunst - Kuulatud muusika visualiseerimine, muusikapala karakteri, sisu, meeleolu jne väljendamine kunstitegevustes. Enda valmistatud rütmipillide värvimine. Rahvuslikud motiivid ja sümbolid.

Loodusõpetus - Loodushelide kuulamine ja eristamine. Laulud erinevatest aastaegadest, kalendritähtpäevadest, loodusest, loomadest. Rütmipillide valmistamine looduslikest materjalidest: puud, kivimid, liiv jm. Säätsev eluviis, taaskasutus. Liikumismängud looduslikes keskkonnas. Looduse, lindude ja loomade häälte jäljendamine oma hääle, kehapilli, rütmipillidega. Looduse, lindude ja loomade jäljendamine tantsudes. Eestimaa loodus ja kodumaaga seotud sümbolika.

Matemaatika - Loendamise ja järgarvude kasutamine (nt õige takti või noodirea leidmisel) ja arvude võrdlemine; klassi paarideks või rühmadeks jagamine; rivi (sirgjoone), sõõri (ringjoone) vm kujundite moodustamine esinemisel või laulumängude mängimisel); märgid <, > .

Inimeseõpetus - Mina ja meie: teistega arvestamine. Kodu, kodumaa- ja rahvakalendri teemad. Tervis, häälehoid, loomuliku kehahoiu jälgimine laulmisel, pulss.

Tööõpetus - Rütmipillide valmistamine looduslikest, taaskasutatavatest vm materjalidest, nende kaunistuselementide kavandamine ja teostamine. Rahvuslikud motiivid ja sümbolid. Töövahendite korrashoid ja tööohutus.

6.3. Muusika 3. klass õpitulemused ja õppesisu

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Õpilane:</p> <p>1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris;</p> <p>2) väljendab lauldes muusika sisu ning meeolelu;</p> <p>3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>4) laulab peast I kooliastme ühislaule</p> <p>5) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, arutleb suuliselt kogetu üle;</p> <p>6) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes.</p>	<p>TEEMA: LAULMINE</p> <p>1. ja 2. klassis omandatud teadmiste kordamine.</p> <p>Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Õpitakse laulma peast I kooliastme ühislaule: OG hümn; Eesti hümn, „Lapsed tuppa”, „Uhti, uhti uhkesti”, „Teele, tee, kurekesed”. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt). Tutvustatakse laulu autoreid.</p> <p>Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansambelis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvutakse laulupidude traditsiooniga ja kaasatakse õpilasi koolikoori.</p> <p>Interpretatsioon. Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeolelu, kasutades erinevat dünaamikat (<i>piano, forte, crescendo, diminuendo</i>) ja tempo (kiire, aeglane).</p> <p>Muusikaline kirjaoskus. Täiendatakse juba õpitud laulu õppimist toetavat muusikateooriat. Kinnistatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi ning õpitakse uusi rütme, rütmifiguure rütmisilpide TI-RI-TI-RI, TAI-RI abil ning poolpaus, tervetaktpaus ning teadvustatakse neid laulmisel.</p> <p>Seostatakse noodipikkuste silpnimetusi noodivältustega (TA = veerandnoot jne).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noodist laulmine. Loetakse ladusalt noodist laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Õpitakse lihtsamaid laule noodist kasutades kõiki õpitud astmeid. Laulmisel arvestatakse tuttavate ja uute noodimärkidega (sidekaar, pidekaar, süsteem). • Vorm. Teadvustatakse õpitavate laulude vormi läbi mõistete salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Tutvutakse kaanoni laulmise põhimõtetega ja esitatakse neid. • Relatiivsed astmed ja astmemudelid. Mudellaulud. Kinnistatakse tuttavaid astmemudeleid koos käemärkidega. Tutvustatakse uusi astmeid (NA, DI, ülemine JO`). <p>Kinnistatakse eri tessituurides kõiki põhiastmeid. Astmed</p>

	<p>paigutatakse astmetrepile või -redelile ja JO-võtme abil noodijoonestikule.</p> <p>Tutvutakse JO- ja RA-astmeridadega.</p> <p>Mõisted: meetrum, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, volt, sidekaar, pidekaar, fermaat, latern, <i>segno</i>, süsteem, kaanon, regilaul, helilooja, luuletaja, eeslaulja ja koor, dirigent, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>, noodivältused (veerandnoot, veerandpaus, poolnoot, poolpaus jne), pooltoon, tervetoon, põhiheli, JO-astmerida, RA-astmerida, improvisatsioon, žanr, marss, valss, polka.</p> <p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Häälemängud (eakohased hääleharjutused, hingamisharjutused jne). • Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, regilaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansambelis ja üksi. • Laulmine ja improviseerimine õpitud astmemudelitel. • Kaanonite laulmine. • I kooliastme ühislaulude kordamine. <p>Osalemine koolikoori tegevuses.</p>
<p>Õpilane:</p> <p>1) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates <i>ostinato</i>'des ja/või kaasmängudes;</p> <p>2) musitseerib väikekandel või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid kasutades;</p> <p>3) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus.</p>	<p>TEEMA: PILLIMÄNG</p> <p>Musitseerimisel kasutatakse rütme, rütmifiguure ja pause</p> <p>Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris, ansambelis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii enda kui ka teiste pillimängu. Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid.</p> <p>Kehapill. Rakendatakse kehapilli lihtsamates <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Rütmipillid. Mängitakse oma koolis olevate rütmipillidel, kasutades rütmipillide õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille lihtsamates <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Plaatpillid. Mängitakse oma koolis olevatel plaatpillidel, kasutades õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse plaatpille lihtsamates <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.</p> <p>Väikekannel, plokkflööt. Mängitakse väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid.</p> <p>Mõisted: meetrum, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, volt, sidekaar, pidekaar, fermaat, latern, <i>segno</i>, süsteem, kaanon, helilooja, dirigent, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>, noodivältused (veerandnoot, veerandpaus, poolnoot, poolpaus jne), pooltoon, tervetoon, põhiheli, JO-astmerida, RA-astmerida, improvisatsioon.</p> <p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus. • Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel.

	<ul style="list-style-type: none"> • Rütmi ja meloodia improviseerimine plaadpillidel. • Keha-, rütmi- ja plaadpillidel lihtsamate <i>ostinato</i>'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine. • Kaanonite esitamine. <p>Musitseerimine väikekandelil või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid.</p>
<p>Õpilane:</p> <p>1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas;</p> <p>2) kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid;</p> <p>3) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;</p> <p>4) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda liikumisel.</p>	<p>TEEMA: MUUSIKALINE LIIKUMINE</p> <p>Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.</p> <p>Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu.</p> <p>Tutvustatakse liikumise kaudu rütme, rütmifiguure ja</p> <p>pause </p> <p>Tunnetatakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu. Liigutakse marsisammul erinevates tempodes.</p> <p>Eesti laulu- ja ringmängud ning rahvatantsud. Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes laulumängu sisu ja pärimusliku traditsiooniga. Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid. Ühistegevuses liigutakse paaris, ühiselt sõõris (ringjoonel), vooris ja viirus.</p> <p>Tutvutakse valsi ja polka põhisammudega.</p> <p>Mõisted: ringjoon (sõõr), voor, viirg, päripäeva ja vastupäeva, parem, vasak, labajalavalss (labajalg), rei(n)lender, marss, valss, polka.</p> <p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas. • Marssimine erinevates tempodes. • Erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine. • Õpetajaga ühise liikumiskompositsiooni loomine, milles väljendatakse muusikapala ülesehitust (vormi). • Valsi ja polka tantsimine, kasutades põhisamme. <p>Eesti laulu- ja ringmängude mängimine.</p>
<p>Õpilane:</p> <p>1) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);</p> <p>2) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaadpillidel;</p> <p>3) improviseerib astmemudelitele tuginedes;</p>	<p>TEEMA: MUUSIKALINE OMALOOMING</p> <p>Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või kõik koos. Muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) kasutatakse omaloomingus nii eraldi kui ka omavahel lõimitult.</p> <p>Laulmine. Luuakse lihtsamaid tekste ja esitatakse neid musitseerides.</p> <p>Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, rütmijärgnevusi ja <i>ostinato</i>'sid ning esitatakse neid keha-, rütmi- ja plaadpillidel.</p> <p>Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi.</p>

<p>4) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);</p> <p>5) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel;</p> <p>6) väljendab muusika meeleolu kunstitöodes;</p> <p>7) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus.</p>	<p>Liikumine. Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise kaudu. Luuakse laulu meeleoluga sobivad liigutused.</p> <p>Mõisted: laul, muusikapala, salm, refrään, meetrum, tempo, takt, taktijoon, 2- ja 3- osaline taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, pidekaar, sidekaar, süsteem, kaanon, regilaul, liisusalm, helilooja, luuletaja, solist, eeslaulja, ansambel, duo, duett, koor, dirigent, <i>piano, forte, crescendo, diminuendo</i>.</p> <p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meloodia ja rütmi improviseerimine. • Lihtsate rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel. • Rütmi- ja/või plaadiloomine ja esitamine. • Lihtsamate tekstide loomine ja nende ilmekas esitamine. • Muusika meeleolu väljendamine loovliikumise kaudu. • Väikekandlil või plokkflöödil omaloomingu esitamine. <p>Kunstitöodes kuulatud muusika või laulu meeleolu ja/või karakteri väljendamine.</p>
<p>Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;</p> <p>2) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);</p> <p>3) eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka);</p> <p>4) otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid.</p>	<p>TEEMA: MUUSIKA KUULAMINE</p> <p>Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil.</p> <p>Autorid. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega (helilooja ja luuletaja). Tutvutakse valikuliselt erinevate heliloojatega, näiteks Gustav Ernesaks, Miina Härma, Wolfgang Amadeus Mozart, Pjotr Tšaikovski jne.</p> <p>Eesti rahvamuusika. Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldu. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldatakse neid.</p> <p>Vokaalmuusika ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala). Tutvutakse erinevate esituskoosseisudega (solist, duo, duett, ansambel, koor, orkester). Eristatakse kuuldeliselt muusikažanre (marss, valss, polka).</p> <p>Kontsert. Korraldatakse kontserdikülastaja hea käitumise tavaid.</p> <p>Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.</p> <p>Mõisted: laul, muusikapala, salm, refrään, meetrum, takt, taktijoon, 2- ja 3- osaline taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, pidekaar, sidekaar, süsteem, tempo, regilaul, liisusalm, helilooja, luuletaja, vokaalmuusika, instrumentaalmuusika, solist, eeslaulja, ansambel, duo, duett, koor, dirigent, <i>piano, forte, crescendo, diminuendo</i>, žanr, marss, valss, polka, eesti rahvamuusika.</p> <p>Praktilised tööd (valik ideid õpetajale)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine. • Väljendab muusikapala karakterit kunstiteose kaudu. • Valikuliselt erinevate heliloojate, näiteks Gustav Ernesaks, Miina Härma, Wolfgang Amadeus Mozart, Pjotr Tšaikovski jt, teoste kuulamine (helilooja ja loomingu seostamine, nt muusikaviktoriin).

	<ul style="list-style-type: none"> • Erinevate muusikažanrite (marss, valss, polka) kuulamine ja eristamine. • Rahvapillide kuulamine/vaatamine ja nende eristamine kõla ja välimuse järgi. Võimalusel kontserdi külastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne).
<p>Lõiming teiste õppeainetega:</p> <p>Eesti keel - Keskendunud kuulamise harjutamine; õpitavate laulude või kuulatavate muusikapaladega seotud teemadel vestlemine; helide, häälte ja häälikute eristamine häälemängude kaudu; häälikupikkuste tajumine rütmide abil, hääldustugevuse korrigeerimine; sõnade silbitamine laulusõnades; teksti rühmitamine (salm ja refrään); laulusõnade ladus lugemine ja tähenduse selgitamine; muusika oskussõnavara ja noodisümbolite tutvustamine; lihtsate laulusõnade loomine.</p> <p>Kehaline kasvatus - Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu; rahvatantsud, laulu- ja ringmängud, liikumine muusika saatel; õige kehahoid ja keha tunnetamine lauldes, hingamine; koordinatsioon; tempo; mäng kehapillil.</p> <p>Kunst - Kuulatud muusika visualiseerimine, muusikapala karakteri, sisu, meeleolu jne väljendamine kunstitegevustes. Pillide kujutamine kunstitöodes. Enda valmistatud rütmipillide värvimine. Plakati loomine kontserdi reklaamimiseks ja heliloojate, pillide jm tutvustamiseks. Rahvuslikud motiivid ja sümbolid.</p> <p>Loodusõpetus - Inimese meeled: loodushelide kuulamine ja eristamine. Aastaajad: laulud erinevatest aastaegadest ja kalendritähtpäevadest. Arutelu aastaegade vaheldumisega seonduvate muutuste üle looduses ja seoste loomine helilooja poolt loodud muusikaga. Linnu- ja loomariik muusikas. Laulud inimesest ja inimesega seotud eluvaldkondadest, taimedest. Rütmipillide valmistamine looduslikest materjalidest: puud, kivimid, liiv jm. Säästev eluviis, taaskasutus. Liikumismängud looduslikus keskkonnas. Kodu ja kodumaa: Eestimaa loodus ja kodumaaga seotud sümbolika.</p> <p>Matemaatika - Loendamine ja järgarvude kasutamine ja arvude võrdlemine; klassi paarideks või rühmadeks jagamine; mõõtmine (ajaühikud, sh meetrumilööök); lihtsa võrrandi koostamine (nt tühjade taktiosade täitmine rütmidega); geomeetrilised kujundid (rütmipillide kuju ja suuruse kirjeldamine ja võrdlemine); rivi (sirgjoone), sõõri (ringjoone) vm kujundite moodustamine esinemisel või laulumängude mängimisel); märgid <, > versus <i>crescendo</i> ja <i>diminuendo</i>.</p> <p>Inimeseõpetus - Mina ja meie: teistega arvestamine. Kodu, kodumaa- ja rahvakalendri teemad. Tervis, hääle tekitamine ja kuulmine, häälehoied, loomuliku kehahoiu jälgimine laulmisel, pulss (meetrum).</p> <p>Tööõpetus - Rütmipillide valmistamine looduslikest, taaskasutatavatest vm materjalidest, nende kaunistuselementide kavandamine ja teostamine. Rahvuslikud motiivid ja sümbolid. Koolis olemasolevate rütmi- ja plaatpillide materjalide tundma õppimine. Töövahendite korrashoid ja tööohutus.</p> <p>Võõrkeeled - Riigid, rahvad ja nende kultuur. Võõrkeelsed laulud: võõrkeelsete tekstide hääldamine, sõnumi mõistmine, sõnavara omandamine ja arendamine. Oma emakeele ja rahvuskultuuri väärtustamine.</p>	

7. Inimese- ja ühiskonnaõpetuse ainekava

Inimese- ja ühiskonnaõpetuse I kooliastme teemad ja õpitulemused lähtuvad õpilase ja tema elu ja lähiümbrusega kõige lähemalt seotud igapäevaelu teemadest nagu suhted pere ja sõpradega, tervis, käitumisnormid jms. 1. klassi õppetegevuses kasutatakse SA TÜK Lastefondi väärtuskasvatusel põhinevat õppematerjali „Koos on hea“, õppekavas esiletoodud oluliste väärtuste – hoolivus,

ausus, lugupidamine, sallivus, lubadused ja kokkulepped – käsitlemiseks, arvestades läbiva teema „Väärtused ja kõlblus“ I kooliastme rõhuasetust. 1. klassi klassijuhatajatunnis toetatakse inimese- ja ühiskonnaõpetuse teemadega seotud oskuste harjutamist ja kujunemist. I kooliastmes käsitletakse ka ühiskonnaõpetuse teemasid nagu Eesti Vabariik, kodukoht, reeglid, õigused ja kohustused lapse seisukohalt jms. Õpetatakse märkama ja eristama eakaaslaste käitumisviise, harjutatakse etiketikäitumist (tervitamine, palumine, tänamine, eakaaslase ja täiskasvanu poole pöördumine, võimalik keeldumine jne). Õpilasi õpetatakse tegutsema koos, matkides ning eeskuju järgi, kujundatakse nende baassõnavara ja -lausungimalle ning elementaarseid suhtlusoskusi (teise inimese kuulamine, ütluste mõistmine ja nendele reageerimine). Eesmärgiks on, et õpilane oskab märgata, mõista ja selgitada enda ja tema eluga otseselt seotud küsimusi. Peamisteks õppeviisideks on näitlikustatud praktiline tegevus, õppevestlus ning praktiline harjutamine. Suurt tähelepanu pööratakse ühis- ja koostegevuse oskuste kujundamisele. Õpilaste verbaalset aktiivsust tõstetakse pidevalt: kasutatakse suunavaid repliike ning küsimusi, harjutatakse oma ja kaaslaste tegevuse kommenteerimist, toimingu verbaliseerimist pärast selle sooritamist ja elementaarset planeerimist. Ühistegevuse põhjal antakse objektiiвне, motiveeriv tagasiside õpilase ja kogu rühma tegevusele ning saavutustele. Inimese- ja ühiskonnaõpetuses hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi ning nende seostamist. Õpilase hoiakute ja väärtushinnangute kohta antakse tagasisidet. Hindamisel kasutatakse õpetaja loodud ning e-Koolikoti erinevad hindamismudelid, mida õpetajad kasutavad eeskujuna või hindamis-eesmärgile kohandatult. Ainevaldkonna õppeainete või valdkonnaülesete ainete lõimingu saavutatakse metoodilise ühisosa järgimisel, õppeainete kattuvate teemade, ühiste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil, sh ainevaldkonnasisesed või-ülesed uurimistööd, loovtööd, projektid või õpetades ajalist kooskõla järgides. Teadlik pädevuste kujundamine on lõimingu aluseks. Üld- ja läbivate teemade pädevuste kujundamine ja õppeainete lõimimine toimub kooli õppekava üldosa punktide 4 alapunkt 2 ning 2.7 ja 2.8 põhimõtteid ja viise rakendades ning kavandatakse vastavalt üldosa punktile 9.7 õpetaja töökavas.

7.1. Inimese- ja ühiskonnaõpetus 1.klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toob näiteid käitumisnormidest, mida tal tuleb koolis järgida; mõistab ja oskab selgitada reeglite vajalikkust; 2) teab, kuidas luua ja hoida sõprust; 3) oskab märgata, toetada ja aidata kaaslast; 4) oskab suhtuda heasoovlikult ja hoolivalt kaaslastesse ja asjadesse 5) õpib leidma endas ja teistes häid külgi; 6) arendab eneseusku ning õpib hindama oma ideid ja arvamusi 7) märkab erinevaid võimalusi väljendada lugupidavat suhtumist; 8) õpib sõnastama ja mõistma enda ja kaaslaste tundeid ning sõnade mõju kaaslastele; 	<p>MINA JA TEISED. REEGLITE JÄRGIMINE. Klassi- ja koolireeglid. Viisakas käitumine avalikus kohas. Hoolivus. Käitumine koolis. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste aitamine. Iseenda hindamine. Lugupidamine. Iseenda ja kaaslaste tugevad ja nõrgad küljed. Narrimine, tunded – positiivse tagasiside saamine.</p> <p>Lõimingu eesti keel: lugemine, kirjutamine, sõnavara-arendus, teksti analüüs, arutlemine, eneseväljendusoskus. liikumisõpetus: rekreatsioon – rõõm looduses liikumisest ja tegutsemisest</p>

<p>9) arendab oskust märgata kaaslasi ja asju enda kõrval, kellest meie hea käekäik sõltub ja kelle või millega me oleme seotud;</p> <p>10) selgitab, kuidas on seotud lugupidav käitumine ja viisakus;</p> <p>11) õpib vaatlema loodust ning märkama inimese mõju loodusele.</p> <p>12) märkab ja oskab teha vajalikke valikuid;</p> <p>13) väärtustab ausust ning inimese õigust olla erinev;</p> <p>14) väärtustab toetavaid ja ausaid peresuhteid ning kodu; väärtustab kokkulepetest ja reeglitest kinnipidamist.</p> <p>14) õpib olema hea kaaslane ning tegema koostööd;</p> <p>15) eristab enda head ja mittesoovitavat käitumist; kirjeldab ausa käitumise tagajärgi;</p> <p>16) märkab erinevusi ja tunnustab neid.</p> <p>17) mõistab lubadustega kaasnevaid kohustusi;</p> <p>18) oskab vajadusel küsida abi;</p> <p>19) tunneb kooli- ja koduümbruse liiklusmärke;</p> <p>20) teab, kuidas ennast liikluses nähtavaks teha;</p> <p>21) teab, kuidas ohutult teed ületada;</p> <p>22) tunneb reegleid, mida peab teadma ekskursioonil või kooliteel bussiga liigeldes.</p>	<p>Ausus ja mina. Ausus ja minu pere. Ausus ja selle negatiivne/positiivne külg, valetamine. Pettusega kaasnevad tunded. Ausus ja kaaslased.</p> <p>Lõiming eesti keel: lugemine, arutlemine, töö sõnavaraga (vanasõnad, mõisted, sõnakaardid, sõnaseletused), dramatiseering rühmatööna matemaatika: mõistekaardi koostamine.</p> <p>Sallivus. Millised me oleme? Harjumused, iseloomuomadused. Sallivus erinevuste suhtes. Erinevuste ja sarnasustega arvestamine ja toimetulek.</p> <p>Lõiming eesti keel: lugemine ja kirjutamine, arutlemine, juhustest arusaamine, omadussõnade kinnistamine</p> <p>Lubadused ja kokkulepped. Luban ja pean sõna. Õiged ja sobivad valikud. Aja planeerimine.</p> <p>MINA JA LIIKLUS. Liiklus ja ohutus. Minu koolitee. Helkur ja riietus – liikluses paremini nähtav. Tee ületamise ohutus. Liiklusmärgid kooli ja kodu lähiümbruses. Ühistransport.</p>
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>23)toob näiteid tähtpäevade tähistamise kommetest: jõulud, jaanipäev)</p> <p>24) tunneb ära Eesti Vabariigi (lipp, lind, lill) ja kodukoha (Otepää lipp) sümbolika. Tunneb kooli sümbolikat (lipp, müts, hümn);</p> <p>25) nimetab Eesti Vabariigi pealinna;</p> <p>26) teab ja tutvustab oma kodukoha Otepää valla olulisi paiku: Otepää looduskeskus, Otepää kultuurimaja, Otepää Linnaraamatukogu</p>	<p>KOMBED JA TAVAD.</p> <p>Rahvakalendri tähtpäevad</p> <p>Eesti ja kodukoht. Otepää tuntud kohad.</p> <p>Lõiming kunsti- ja tööõpetus: meisterdamine klassijuhatamine: kooli aktustel käitumise tavad</p>

7.2. Inimese- ja ühiskonnaõpetus 2.klassi õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <p>1) teab, et inimesed on erinevad nii bioloogiliselt kui ka sotsiaalselt ning märkab inimeste sarnasusi ja erinevusi</p> <p>2) demonstreerib õpituatsioonis üldtunnustatud käitumisnormide ja seaduste täitmist</p> <p>3) kirjeldab ja demonstreerib turvalisust tagavate liiklusreeglite järgimist;</p> <p>4) märkab liiklusohutlikke kohti ja olukordi kooliteel</p>	<p>REEGLID JA SEADUSTE JÄRGIMINE</p> <p>Tutvumine. Minapilt. Erinevad inimesed. Viisakas ja sõbralik käitumine.</p> <p>MINA JA LIIKLUS</p> <p>Helkuri kandmine. Jalgrattaga sõitmise reeglid.</p>
<p>1) teeb vahet endale ja teistele kuuluvate asjade vahel;</p> <p>2) korrastab õpetaja juhendamisel oma töölauda ja lähiümbrust</p>	<p>TEAVE JA ASJAD</p> <p>Mina oma, kaaslase oma (enda ja kaaslaste, sh õpetaja asjade kuuluvuse eristamine), asjade palumine kasutamiseks. Ausus asjade jagamisel.</p>
<p>1) toob näiteid oma ja klassikaaslaste tähtpäevade tähistamise tavadest ja kommetest</p>	<p>KOMBED JA TAVAD</p> <p>Rahvakalendri tähtpäevad. Tähtpäevad peres. Jõulud ja heategevus</p>
<p>1) teab nimetada vanamate ameteid</p> <p>2) seostab igapäevavalikuid tuleviku eesmärkidega</p>	<p>ÕPPIMINE.TÖÖ.ELUKUTSED</p> <p>Vanemate ja teiste inimeste töö. Koolinädala tööd ja tegevused. Sündmuse planeerimine</p>
<p>1) kirjeldab enda huvisid ja tegevusi kodus ja koolis</p> <p>2) toob näiteid üksteise abistamisest ja arvestamisest; põhjendab, miks on vaja positiivset suhtumist;</p> <p>3) selgitab sõpruse, koostöö, üksteise eest hoolitsemise ja üksteise abistamise vajalikkust</p>	<p>SUHTED.TUNDED. KIUSAMINE.</p> <p>Tegevused kodus ja koolis.</p> <p>Viisakas käitumine. Abivalmidus. Kohuse- ja vastutustunne. Tore kaaslane. Täpsus ja lubadused. Erinevad väärtushinnangud.</p>
<p>1) tunneb ära ja kirjeldab Eesti Vabariigi (lipp, vapp, hümn, lipp ja Pikk Hermann) sümboleid ning kujutab kodukoha (Valga maakonna lipp, Otepää lipp) sümboolikat;</p> <p>2) nimetab Eesti Vabariigi pealinna ja sünnipäeva;</p> <p>3) teab, kes on Eesti Vabariigi president (on olnud presidendid)</p> <p>4) leiab Euroopa kaardilt Eesti, leiab Eesti kaardilt Valga maakonna, Valga, Otepää ja Tallinna;</p> <p>5) teab ja tutvustab oma kodukoha Otepää valla olulisi paiku: Tehvandi spordikeskus, Lipumuuseum</p>	<p>EESTI JA KODUKOHT.</p> <p>Eesti Vabariigi ja kodukoha sümboolika.</p> <p>Lõiming:</p> <p>klassijuhatamine - käitumine seoses sümboolikaga, vabariigi aastapäevaga</p> <p>loodusõpetus: kaardi tundmine</p>
<p>1) nimetab laste õigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi;</p> <p>2) kirjeldab enda perekonda, kombeid ning toob välja perede erinevused;</p>	<p>LAPSE ÕIGUSED JA KOHUSTUSED</p> <p>Perekond. Lemmikloomad. Erinevad pered. Klass kui pere. Muutused peres. Sugulased. Vanemate ja teiste inimeste töö. Lapsevanem. Piiride</p>

<p>3) kirjeldab lemmiklooma eest hoolitsemist; 4) nimetab rõõmsate ja kurbade sündmustega kaasnevaid kohustusi ja vastutust; 5) toob näiteid üksteise toetamisest mõistab lapsevanema rolli</p>	<p>kehtestamine. Koduümbruse ja naabruskonna eest hoolitsemine.</p>
<p>1) toob näited tervist hoidvast käitumisest ja teab kuidas püsida terve; 2) selgitab tervist hoidva käitumise vajalikkust; 3) selgitab ja demonstreerib õpituatsioonis esmaabi võimalusi (ninarejooks, nahavigastused) 4) teab hädaabinumbrit ja oskab vajaduse korral kutsuda abi</p>	<p>TERVIS.TERVISLIK ELUVIIS Tervisele kasulikud ja kahjulikud tegevused. Nakkushaigused. Hammaste eest hoolitsemine. Mitmekesine toit. Toidupüramiid. Taldrikureegel. Uni, puhkus ja liikumine. Ohuolukorrad kodus ja koduümbruses.</p>

7.3. Inimese- ja ühiskonnaõpetus 3.klassi õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane: 1) teab ja demonstreerib verbaalseid ja mitteverbaalseid tervitusviise, eristab head ja halba käitumist 2) põhjendab käitumisreeglite järgimise vajalikkust 3) koostab rühmatöös klassis käitumis- ja õppevahendite hoidmise reeglid 4) märkab inimeste sotsiaalseid erinevusi ning selgitab sõbralikkuse ja üksteise abistamise vajalikkust 5) tunneb liikluses turvalisust tagavaid märke ja tähiseid; 6) kirjeldab ja demonstreerib turvalisust tagavate liiklusreeglite järgimist 7) märkab liiklusohutlikke kohti ja olukordi kooliteel</p>	<p>REEGLID JA SEADUSTE JÄRGIMINE Tervitamine. Hea ja halb käitumine. Reeglite vajalikkus. Koostöö, üksteise abistamine ja hoolimine.</p> <p>MINA JA LIIKLUS Koolitee ohutus. Liiklusreeglid jalakäijale, ratturile. Helkur. Rattaga sõitmine ja liiklusmärgid.</p>
<p>1) loetleb erinevaid teabeallikaid 2) võrdleb erinevaid teabeallikaid usaldusväärsuse ja teabe sisu väärtuse poolest 3) kirjeldab meediaga, sealhulgas sotsiaalmeediaga seotud võimalusi ja ohte; 4) selgitab ja demonstreerib kokkulepitud reeglite järgimist digivahendite abil teabe otsimisel</p>	<p>TEAVE JA ASJAD Erineva teabe edastamine. Teabeallikad, nende usaldusväärsus. Teabevahendid. Reklaam ja selle mõju. Ohutu teabevahetus.</p>
<p>1) võrdleb rahvakombeid (hingedepäev, mardipäev, kadripäev, isadepäev) minevikus</p>	<p>KOMBED JA TAVAD Eesti rahvakalendri tähtpäevad. Tähtpäevad ja uskumused. Ohud seoses pühadega.</p>

<p>ja tänapäeval ning teab oma klassis nende tähistamise tavadest ja kommetest</p> <p>2) selgitab, kuidas laps saab ise olla kommete ja tavade hoidja</p>	
<p>1) mõistab õppimise vajalikkust</p> <p>2) toob näiteid, kuidas edukalt õppida</p> <p>3) sõnastab enda õppimise eesmärgid ja seostab neid enda huvidega</p>	<p>ÕPPIMINE.TÖÖ.ELUKUTSED</p> <p>Õppimine ja mäng. Edukas õppimine. Õppimise eesmärgid ja seos huvidega. Koostöine õppimine. Ühised tegemised.</p>
<p>1) kirjeldab enda ja klassikaaslaste huvisid ja tegevusi;</p> <p>2) märkab inimeste sarnasusi ja erinevusi, positiivsust ning erinevaid tundeid</p> <p>3. tunnustab kaaslast;</p> <p>3) selgitab positiivse suhtumise ning hoolimise vajalikkust;</p> <p>4) teab, et vägivaldal on eri vormid ning mida vägivaldne käitumine võib endaga kaasa tuua;</p> <p>5) teab abi saamise võimalusi inimväärikust alandava käitumise puhul, sh kiusamine</p>	<p>SUHTED.TUNDED. KIUSAMINE</p> <p>Huvid ja tegevused. Erinevad inimesed. Positiivsed suhted. Erinevad tunded. Probleemid ja lahendused. Kiusamine. Andestamine.</p>
<p>1) kirjeldab ja kujutab Eesti Vabariigi (lipp, vapp, hümn, lill, lind, kivi, kala), Otepää valla (vapp, logo) ja Valga maakonna (lipp) sümbolikat</p> <p>2) teab ja tutvustab Eesti Vabariigi aastapäeva ja taasiseseisvumispäeva</p> <p>3) leiab Euroopa kaardilt Eesti ja tema naaberriigid, leiab Eesti kaardilt Valga maakonna, Valga, Otepää ja Tallinna</p> <p>5) teab ja tutvustab oma kodukoha Otepää valla olulisi paiku: : KOV hoone, Otepää Maarja Luteri kirik ja talvekirik, Pühajärv</p>	<p>EESTI JA KODUKOHT</p> <p>Eest Vabariigi ja kodukoha sümbolika</p> <p>Lõiming: klassijuhatamine-: käitumine ja traditsioonid seoses sümbolika, vabariigi aastapäevaga loodusõpetus: kaardi tundmine</p>
<p>1) nimetab lapse õigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi;</p> <p>2) kirjeldab enda ja pereliikmete ülesandeid kodus, toob näiteid üksteise abistamisest ja pereliikmetega arvestamisest;</p> <p>3) toob näiteid oma õigustest ja kohustustest peres ja koolis</p>	<p>LAPSE ÕIGUSED JA KOHUSTUSED</p> <p>Õiguse ja kohustuse seos. Kohustused peres, koolis.</p>
<p>1) nimetab mõningaid haiguste tunnuseid;</p> <p>2) toob näited tervist hoidvast käitumisest</p> <p>3) toob näiteid terviseriskidest ja teab kuidas püsida terve</p> <p>4) planeerib oma päeva ja nädalat terviseteadlikult</p> <p>5) selgitab ja demonstreerib õpitu olulisust esmaabi võimalusi, nt haav, kukkumine, ninaverejooks, põletus, putukapiste</p>	<p>TERVIS.TERVISLIK ELUVIIS</p> <p>Haigestumine. Füüsiline ja vaimne tervis. Tervislikud harjumused.</p>

6) teab hädaabinumbrit ja oskab vajaduse korral kutsuda abi	
1) teab, mis on raha teenimine, säästmine, kasutamine	RAHA JA VASTUTUS Raha kasutamine ja teenimine. Säästmine.

8. Inglise keele ainekava

Inglise keele õpetamise põhitaotlus I kooliastmes on õpilases huvi äratamine inglise keele õppimise ja selle kaudu silmaringi laiendamise vastu. Õppes omandatakse oskus märgata ja väärtustada erinevate kultuuride eripära ja pidevalt täiendada oma keeleoskust. Õppijatele tutvustatakse õpitavat keelt kõnelevaid maid ja nende kultuuri. Õpetegevus julgustatakse õppijaid inglise keeles suhtlema, kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval muutuvad tähtsaks ka lugemis- ja kirjutamisoskus, sh õigekirjaoskuse ja loovuse süstemaatiline arendamine. 3. klassis tehakse algust põhisoõnava õppimisega; õpilasi suunatakse lugema ning arendatakse teksti mõistmist. Kirjutamisel on oluline ärakiri, õigekiri. Omavaheline suhtlus töörühmas on valdavalt emakeelne. Õpetaja suunamisel tehakse tutvust enesehindamise arendamise töövõtete ja õpitakse eesmärgi püstitama võõrkeeleõppes. Pädevuste kujundamine toimub õpetaja suunamisel läbi klassi tööreeglite ja erinevat tüüpi õppeülesannete, et õpilane tajuks oma rolli kollektiivis ning mõistaks oma vastutust õppetöös. Ainevaldkonna õppeainete või valdkonnaülesannete ainetel loovustatakse meetoodilise ühisosa järgimisel, õppeainete kattuvate teemade, ühiste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil, sh ainevaldkonnasisesed või- ülesanded uurimistööd, loovtööd, projektid või õpetades ajalist kooskõla järgides. Teadlik pädevuste kujundamine on loovustamise aluseks. Üld- ja läbivate teemade pädevuste kujundamine ja õppeainete loovustamine toimub kooli õppekava üldosa punktide 4 alapunkt 2 ning 2.7 ja 2.8 põhimõtteid ja viise rakendades ning kavandatakse vastavalt üldosa punktile 9.7 õpetaja töökavas.

8.1. Inglise keel 3. klass õpitulemused ja õppesisu

ÕPITULEMUS	ÕPPESISU
<p>Õpilane: 1) mõistab õpitud teema üksikuid sõnu ja lauseid; 2) moodustab lihtsaid lauseid enda kohta.</p>	<p>MINA JA TEISED Enda ja kaaslaste tutvustamine (nimi, sugu, rahvus, vanus, välimus, riietus jne) Kehaosad Lõimimine: eesti keel - tunneb sõnu ema- ja võõrkeeles, jutustamine; inimese- ja ühiskonnaõpetus - oskab kirjeldada välimust ja nimetada kehaosi; kunst - värvid, välimus, riided, kehaosad inimese-ja ühiskonnaõpetus: käitumisnormide täitmine</p>
<p>Õpilane: 1) moodustab lihtsaid lauseid oma pere,</p>	<p>KODU JA LÄHIÜMBRUS Pereliikmete tutvustamine (nimi, vanus, ameti,</p>

<p>kodu ja kodukoha kohta</p>	<p>välimus jne) Kodu tutvustamine (toad, mööbel jne) Kodukoht (riik, maakond, linn/küla jne) Lõiming: eesti keel - kirjeldab oma tuba ja kodu; inimese- ja ühiskonnaõpetus - tutvustab perekonda; loodusõpetus - oskab vaadelda ja kirjeldada koduümbrust, oskab looduses käituda</p>
<p>Õpitulemus</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane: 1) mõistab konkreetset teavet õpitud teema kohta; 2) hääldab õigesti õpitud sõnu</p>	<p>KODUKOHT EESTI Eesti riigi tutvustamine (nimi, rahvus, keel, lipp ja lipuvärvid jne) Lõiming: inimese- ja ühiskonnaõpetus - teab oma rahvuslikku kuuluvust ja teab lihtsamaid fakte oma riigi kohta; eesti keel - tuginedes emakeelele väljendab ennast võõrkeeles; loodusõpetus - tunneb loodust oma kodukoha ümber</p>
<p>Õpilane: 1) mõistab konkreetset teavet õpitud teema kohta; 2) mõistab ja järgib selgelt ja aeglaselt antud juhiseid.</p>	<p>RIIGID JA NENDE KULTUUR Õpitavat keelt kõnelevad riigid (riikide nimed ja lipud) Lõiming: inimese- ja ühiskonnaõpetus - on teadlik, et maailmas on erinevaid riike, keeli, kultuure; kunst - riigilipud</p>
<p>Õpilane: 1) kasutab õpitud sõnu ja väljendeid oma igapäevategevuste kirjeldamiseks ning kaaslaste käest info küsimiseks.</p>	<p>IGAPÄEVAELU. ÕPPIMINE JA TÖÖ Igapäevased tegevused ja vahendid (lihtsamate igapäevategevuste nimetused ja nendega seotud vahendid) Lõiming: eesti keel - igapäevategevustega seotud sõnavara; inimese- ja ühiskonnaõpetus - erinevad tegevused ja nendega seotud vahendid</p>
<p>Õpilane: 1) kasutab õpitud sõnu ja väljendeid oma eelistuste, meeldimiste/ mittemeeldimiste väljendamiseks ja kaaslaste käest info küsimiseks</p>	<p>VABA AEG JA MEEDIA Tegevused ja eelistused (vaba aja tegevused, eelistused, nt lemmiktegevus, -loom, -söök jne)</p>